Artikkeli

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

CC BY NC

Koronakäsityöt Instagramin kuvavirrassa

Monet totutut arjen käytännöt ja harrastukset joutuivat pakotetulle tauolle maaliskuussa 2020 maailmanlaajuisten pandemiarajoitusten myötä. Poikkeusolosuhteet pysäyttivät, mutta antoivat toisaalta tilaa monille perheen ja kodin piirissä toteutetuille harrastuksille ja aktiviteeteille, kuten käsitöille. Artikkelissa tarkastellaan käsitöiden näyttäytymistä Instagramissa pandemian aikana. Tutkimuksen aineistona ovat Instagramissa julkaistut koronakäsityöaiheiset julkaisut keväästä 2020 vuoden 2021 loppuun sekä yhdeksän kuvia julkaisseen harrastajan haastattelut. Analyysin tuloksena todetaan käsityön näyttäytyneen reaktiivisena, ilmaisullisena ja kokemuksellisena ajanvietteenä, jonka kautta merkityksellistettiin koettua korona-arkea. Käsityötä tehtiin koronan aikana kotien materiaalien innoittamana ja rajoittamana, kuten viimeistelemällä kesken jääneitä käsitöitä ja käyttämällä loppuun kotoa löytyneitä materiaalivarastoja. Myös ”neuloosi” korostui korona-ajan käsityöjulkaisuissa. Koronakäsityöjulkaisujen digitaalinen materiaalisuus korosti käsitöiden tuotteisuutta ja mahdollisti myös käsitöiden etenevän, päiväkirjamaisen dokumentoinnin sekä prosessin jakamisen.

AVAINSANAT: käsityö, harrastaminen, Instagram, pandemia

Kevättalvella 2020 monet työelämän ja arjen käytännöt seisahtuivat koronaviruspandemian leviämistä hillitsevien valtakunnallisten ja alueellisten toimenpiteiden sanelemana. Hygieniavaatimuksia nostettiin ja ihmisiä kehotettiin sosiaalisten kontaktien rajoittamiseen. Maaliskuussa astuivat voimaan poikkeusolot, jolloin yleisötilaisuudet peruttiin, matkustusta ja kokoontumista rajoitettiin, koulut ja muut oppilaitokset siirtyivät etäopetukseen.[1] Poikkeustila pysäytti, mutta toisaalta sai aikaan myös uudenlaisia sysäyksiä, liikettä ja mahdollisuuksia kodin piirissä puuhailuun. Pandemian aikana esimerkiksi käsillä tekeminen ja lähiluonnossa liikkuminen kasvattivat suosiotaan vapaa-ajan aktiviteetteina (Heiskanen 2020, 101; Hiltunen 2020, 35; Neuvonen ym. 2022). Erityisesti tekstiilitekniikoin toteutettujen käsitöiden, kuten neulomisen ja virkkaamisen, on raportoitu nousseen koronan aikana suureen suosioon.[2] Myös Taitoliiton tuorein, pandemia-ajalle sijoittuva kartoitus

kertoo käsitöiden harrastamisen lisääntyneen muutaman vuoden takaisista kuluttajakyselyistä, ja nyt lähes puolet kyselyyn vastanneista kertoi harrastavansa käsitöitä, nikkarointia tai rakentelua säännöllisesti.[3]

Käsityöharrastus elää ja muuntuu ajassa. Sosiaalisen median jokapäiväistyminen ja sen ketteriksi kehittyneet mahdollisuudet viestintään sekä tiedon ja kokemusten jakamiseen ovat osaltaan laajentaneet käsitöiden harrastamisen käytäntöjä viimeisen vuosikymmenen aikana (mm. Kouhia 2020; Vilhunen 2018). Sosiaalisella medialla on tarkoitettu monimuotoisia ja vuorovaikutteisia verkkoympäristöjä, jotka perustuvat käyttäjien tuottamaan sisältöön (Matikainen 2008, 25–26) ja tuotettujen sisältöjen avoimuuteen ja jaettavuuteen (Heinonen 2009, 6; Lietsala ja Sirkkunen 2008, 17–27) sekä dynaamiseen kanssakäymiseen käyttäjien välillä (Ghosh, Varshney ja Venugopal 2014). Sosiaalinen media on muuttanut oleellisesti ihmisten välistä arjen vuorovaikutusta luomalla erilaisia kommentointiin, tykkäämisiin ja jakamiseen perustuvia vertaiskäyttäytymisen ja digitaalisen yhteydenpidon muotoja, joilla on myös keskeinen rooli osana nykyistä itsensä toteuttamisen ja identiteetin rakentamisen prosessia (Hietajärvi ja Matikainen 2021, 43). Nykyisissä sosiaalisen median toimintaympäristöissä korostuvat siis yhtäältä viestinnän multimodaalisuus eli ”erilaisten kielellisten muotojen yhdistelmät (esim. tekstisisältö, kuva linkki, emoji, aihetunniste)” (Laaksonen, Haapoja ja Olsson 2021, 7), toisaalta kysymykset julkaistun materiaalin luotettavuudesta sekä käyttäjien anonymiteetistä ja tietosuojasta digitaalisissa ympäristöissä (Poutanen ja Laaksonen 2020).

Tässä artikkelissa näkökulmia käsitöiden harrastamiseen avataan digitaalisen materiaalisuuden käsitteen kautta, joka liittää materian aineellisuuden, ilmentymän ja merkityksen myös digitaalisen maailman artefakteihin (Bratteteig 2010; Leonardi 2010; Pink, Ardèvol ja Lanzeni 2016). Digitaalinen materiaalisuus ei ole käsin kosketeltavaa, primaarista materiaalisuutta,[4] vaan se ymmärretään ”digitaalisissa maailmoissa läsnä olevana materiana […] representaatioina ja simulaatioina” (Kedzior 2014, 7). Digitaalinen materiaalisuus voi näyttäytyä esimerkiksi analogisen median digitaalisena versiona, kuten digitaalisina tallenteina tai tiedostoina (valokuvat, kirjat ja musiikki), mutta sillä voidaan tarkoittaa myös uusia sovelluksia, alustoja sekä osallistuvia sosiaalisen median kokonaisuuksia, jotka keskittyvät tiedon ja käyttäjäkeskeisen sisällön jakamiseen (Golsteijn ym. 2014; Kedzior 2014; Mardon ja Belk 2018). Digitaalinen materiaalisuus viittaa siis paitsi digitaalisen ja materiaalisen käsitteelliseen yhteensulautumiseen, myös laajasti erilaisiin tapoihin ja käytäntöihin, joissa materiaalisuudesta tulee digitaalista (Pink, Ardèvol ja Lanzeni 2016, 3). Käsitöiden digitaalisella materiaalisuudella (ks. Kouhia 2020, 264–265) tarkoitetaan digitaalisuuden ympärille muotoutunutta käsitöiden materiaalista kulttuuria – internetin, sovellusten, älylaitteiden tai ohjelmistojen kautta ja välityksellä näkyväksi tulevaa materiaalisuutta – sekä erilaisia tapoja tuottaa, toteuttaa ja välittää digitaalisuutta materiaalisessa vuorovaikutuksessa. Digitaalinen materiaalisuus näyttäytyykin nykyään osana laajempaa materiaalista kulttuuria, ja se vaikuttaa monin tavoin ihmisten toimintaan ja arjen rakentumiseen (Leonardi 2010; Kajander 2020, 57).

Koronaviruspandemian aikainen pakotettu kodin piiriin kääntyminen määritteli osaltaan niin käsityöharrastuksen materiaalisuutta kuin digitaalisuuttakin. Pandemian aikana koteihin hankittiin monenlaisia harrastuksia tukevia materiaaleja ja tarvikkeita – koronakeväänä 2020 moottorisahoja myytiin kymmeniä prosentteja edellistä kevättä enemmän[5].

Myös lankakauppa kukoisti; esimerkiksi lankavalmistaja Novita raportoi verkkokaupan myynnin kasvaneen korona-aikana yli 50 prosenttia ja lankamyynnin kokonaisuudessaan noin 15 prosenttia.[6] Pandemian aikana käsityöharrastus löysi uusia digitaalisia muotoja, kun käsityötä opittiin myös toteuttamaan digitaalisten viestintäalustojen kautta. Käsityön kouluopetus samoin kuin monet vapaan sivistystyön harrastusryhmät siirtyivät verkkoon (mm. Kouhia, Kangas ja Kokko 2021; Piilikangas ja Lindfors 2021; Porko-Hudd ja Hartvik 2021). Korona-aikana toteutettiin myös monia erilaisia käsityötapahtumia, kuten kankaiden myyntiin keskittyvä Kankaiden yö sekä virtuaaliset Kässämessut, sekä sosiaalisessa mediassa jaettuja käsityöhaasteita, kuten maskitalkoot [7] sekä yhteisöllinen KoroNalle -tempaus.[8]

Tämä artikkeli tarkastelee pandemian aikana Instagramissa jaettuja koronakäsityöaiheisia julkaisuja.[9] Artikkelin aineistona ovat Instagramin julkisilla tileillä jaetut suomenkieliset #koronakäsityö ja #koronakäsityöt -aihetunnistein merkityt julkaisut (n=361) sekä yhdeksän koronakäsityökuvia julkaisseen käsityöharrastajan haastattelut. Vaikka tutkimuksessa tarkastellut sosiaalisen median koronakäsityöjulkaisut eivät kuvaa kaikkea koronavirusajan käsityötä, avaavat ne silti ainutlaatuisen näkökulman pandemia-ajan käsityökulttuuriin ja käsitöiden harrastamiseen koronan aikana. Käsityöjulkaisut ovat digitaalisen materiaalisuuden maailmaan sijoittuvia multimodaalisia merkityskokonaisuuksia, joiden kohteena ja sisältönä on materiaalinen käsityön prosessi, jota julkaisuissa viestitään digitaalisesti. Tutkimuskysymyksenä on: Miten koronakäsityöt näyttäytyvät Instagramin julkaisuissa pandemian aikana? Tarkastelun kohteena ovat sekä ilmiön kuvaaminen että kuvausten esittäminen: yhtäältä materiaalisuus, joka määrittää sosiaalisessa mediassa julkaistuja koronakäsitöitä; toisekseen koronakäsityösisältöjen ja tekijyyden esittäminen digitaalisessa ympäristössä.

Tutkimus esittelee koronakäsitöiden nousun, huipun ja laimenemisen pandemian aalloissa. Samalla artikkeli on katsaus käsityökuvien luomaan ja ylläpitämään digitaaliseen materiaalisuuteen 2020-luvun alun Suomessa. Tutkimuksen merkittävyyttä lisää sen paikantuminen suomalaiseen käsityökulttuuriin, jossa käsityöt ovat koronapandemian aikana olleet tärkeässä, kenties jopa ainutlaatuisessa, roolissa. Vaikka käsityön suosio on noussut korona-aikana globaalisti, ei esimerkiksi muissa Pohjoismaissa vastaava koronakäsityö-aihetunniste ole ollut yhtä aktiivisesti käytössä (esim. #coronaslöjd, 57 julkaisua lokakuussa 2022). Myöskään englanninkielinen #coronacrafts ei laajan levinneisyytensä vuoksi (11 000 julkaisua lokakuussa 2022) pysty paikantamaan koronakäsityöilmiötä kielellisesti tai alueellisesti leimallisena käsityökulttuurin ilmiönä samoin kuin suomenkielinen koronakäsityö.

Käsityöt sosiaalisessa mediassa

Käsityöharrastajat blogeineen ovat olleet osa sosiaalisen median kenttää jo 2000-luvun alkuvuosikymmenellä blogikulttuurin kasvun vuosina. Tuolloin käsityöaiheisen blogikulttuurin digitaalisessa materiaalisuudessa korostuivat käsitöiden tekemisen prosessimaisuuden ja työvaiheiden tallentaminen, itseilmaisu, käsitöiden ja tekniikoiden esitteleminen sekä yhteyden pitäminen muihin käsityöharrastajiin (Vilhunen 2018). Myös koulujen käsi-

työnopetus on omalta osaltaan ohjannut käsityön tekijöitä monipuolisten mediasisältöjen hyödyntämiseen ja jakamisen kulttuuriin. Suomessa käsityön verkkoistumisessa keskeisiä kanavia ovat olleet vuonna 1996 perustettu käsityöopetuksen verkkoyhteisö Punomo[10] sekä verkkoneulelehti *Ulla*, jonka ensimmäiset julkaisut ovat vuodelta 2004.[11] Myös kansainväliset verkkoyhteisöt, kuten itsetehtyjen tuotteiden kauppaportaaliksi vuonna 2005 perustettu Etsy[12] sekä käyttäjälähtöinen käsityön verkkoyhteisö Ravelry[13] ovat toimineet kokoontumispaikkoina myös suomalaisille käsityön harrastajille. Sittemmin uusien sosiaalisen median sovellusten ja palveluiden myötä kehittyneet uudenlaiset viestinnän ja jakamisen mahdollisuudet ovat heijastuneet myös käsitöiden harrastamiseen. Nykyään sosiaalisen median käsityösisällöt ovatkin monelle harrastajalle tärkeässä roolissa inspiraation ja sosiaalisen tuen kanavina (Kouhia 2020; Mayne 2020; Varonen 2021; Vilhunen 2018).

Instagramin kaltaisten kuva- ja videojulkaisuun perustuvien alustojen myötä paitsi sosiaalinen media, niin myös sen tutkimus ovat muuttuneet kuvasisällöiltään monikerroksisellisemmiksi. Mukaan on tullut still-kuvien lisäksi kollaaseja, videoita, 24 tuntia näkyvillä olevia tarinoita (*stories*) ja videopätkistä koottuja kuvan, tekstin, musiikin ja tehosteiden muodostamia keloja (*reels*) sekä filttereitä ja työkaluja yhä monipuolisempaan kuvien muokkaamiseen, leikkaamiseen ja lainaamiseen. Myös tutkimus on alkanut hyödyntää kuva-aineistoja yhä monipuolisemmin, ja esimerkiksi Instagramiin liittyvää tutkimusta on julkaistu viime vuosien aikana kattavasti eri tieteenaloilla markkinoinnista matkailun edistämiseen, viestintään, muotiin ja nuorisotutkimukseen (esim. Fatanti & Suyadnya 2015; Geurin-Eagleman ja Burch 2016; Rossol ja Lapolla 2020). Vaikka käsitöiden verkkoistumisesta on julkaistu tutkimuksia niin Suomessa (Kouhia 2020; Vartiainen 2010; Vilhunen 2018; Vilhunen, Pöllänen ja Pitkäniemi 2021) kuin ulkomaillakin (Mayne 2020; Minahan & Wolfram Cox, 2007; Orton-Johnson 2014; Williams 2018), on Instagramin aineistojen tutkiminen varsin uusi avaus käsitöiden harrastamisen tutkimuksessa. Vasta viime vuosina Instagramia on alettu hyödyntää tutkimuksissa nopeasti elävän ja muuntuvan käsityökulttuurin tutkimusaineistona, esimerkiksi käsityöharrastajien sosiaalisten, poliittisten ja taloudellisten representaatioiden (Black 2018) sekä käsityökulttuurin ilmiöiden, kuten pandemia-ajan kasvomaskien ompelun (Martindale, Armstead ja McKinney 2021), tutkimisessa.

Nykyisessä sosiaalisen median kentässä Instagramista on muotoutunut merkittävä jakamisen ja kohtaamisen paikka käsityöntekijöille. Jo vuonna 2018 kaksi kolmesta käsityöharrastajasta (67 %) kertoi seuraavansa päivittäin käsityöaiheisia sosiaalisen median päivityksiä.[14] Nykyään käsityöharrastajat ovat vahvasti läsnä sosiaalisessa mediassa ja seuraavat laajasti erilaisia käsityösivustoja ja -ryhmiä.[15] Moni käsityön harrastaja myös julkaisee itse sisältöä omaan harrastukseensa ja elämäänsä liittyen. Sari Östman (2015) on käyttänyt yksilöhenkilöiden verkkojulkaisutoiminnasta käsitettä elämäjulkaiseminen, jossa oman elämän sisältöjen monikanavainen julkaiseminen kiinnitetään paitsi ympäröiviin keskusteluihin sekä ilmiön sisäisiin käytäntöihin. Östman toteaa, että jo vuonna 2015 elämäjulkaiseminen koettiin laajasti luontevana toimintana (emt. 20). Instagramissa elämäjulkaisemiseen liittyy myös mahdollisuus hyödyntää karttuvaa kuvavirtaa henkilökohtaisena digitaalisena arkistona (Lee ym. 2015), samalla myös näyttäytyen ja tullen näkyväksi omalle elämäjulkaisemisen viiteryhmälle.

Käsitöiden harrastamisen tarkastelualustana Instagramin aihetunnisteet toimivat orgaanisesti syntyneinä elämäjulkaisun merkityskenttinä, joiden kautta käyttäjät itse määrittelevät julkaisunsa kiinnittymisen ja sen julkiseksi tulemisen kontekstin omassa sosiaalisen median elämässään. Instagram onkin yksi viime vuosien nopeimmin kasvaneista sosiaalisen median alustoista (ks. Leaver, Highfield ja Abidin 2020), joka heijastuu myös palvelun käsityöaiheisen sisällön räjähdysmäiseen kasvuun. Tämän artikkelin kirjoitushetkellä lokakuussa 2022 käsityöhön liittyvillä aihetunnisteilla merkittyä sisältöä on kiinnitetty Instagramissa miljooniin julkaisuihin (esim. #crafts, 14,8 miljoonaa julkaisua, #crafting 6,6 miljoonaa julkaisua, #käsityö 343 000 julkaisua, #käsityöt 123 000 julkaisua).

Tutkimuksen toteuttaminen

Lähestyn Instagramin sisältöjä visuaalisen mediakulttuurin tutkimuksen viitekehyksessä (Ajello ja Parry 2020). Tarkemmin sisällöt hahmottuvat itsevalikoidun sisällön esittämisenä, jonka teoreettinen tausta nojaa Erving Goffmanin (1959) vuorovaikutuksen sosiologiaan. Goffmanin vuorovaikutuksen teoriassa esittämistä kuvataan sosiaalisena teatterina – nykyisyyteen ja tulevaisuuteen kohdistuvien merkitysten, mielikuvien ja vaikutelmien performatiivisena rakentamisena, ylläpitämisenä, muokkaamisena ja jakamisena (ks. Jalonen ja Kokkola 2020). Sosiaalisessa mediassa esittäminen edellyttää siis ajatuksen yleisöstä, jolle esittämisen kautta voidaan rakentaa erilaisia mielikuvia esittäjän olemuksesta ja toimintatavoista. Verkkojulkaisemisen kontekstissa esittämiseen liitetään tarkoituksellisuutta ja tietoista minäkuvan rakentamista (esim. Uski ja Lampinen 2014), joka Goffmanin teoriaan peilaten luo esittämiseen performatiivisen luonteen. Kuvajulkaisu rakennetaan, rajataan ja jaetaan tietoisesti, jolloin myös kuvan digitaalinen materiaalisuus muodostuu rekonstruoiduksi, tietoisesti tuotetuksi esitykseksi.

Tutkimuksen pääaineistona ovat Instagramin kuvavirrassa julkisilla tileillä julkaistut postaukset (n=361), joihin tekijä on kiinnittänyt aihetunnisteet #koronakäsityö (n=201, 31.12.2021) tai #koronakäsityöt (n=160, 31.12.2021).[16] Aihetunnistevalinnassa digitaalisen materiaalisuuden keskeinen rajaaja on julkaisijan käsityöhön liittämä korona-etuliite, jolla käsityötä kontekstualisoidaan koronaviruspandemiaan liittyvänä ilmiönä. Tarkastelussa on pitäydytty käsityön laajassa määritelmässä, jolloin aineistosta voidaan tehdä tulkintoja myös käsityön käsitteen sisällöistä ja soveltamisesta suomenkielisessä harrastajakulttuurissa. Tämän vuoksi tarkasteluun ei myöskään ole sisällytetty yksittäisiä koronakäsityötekniikoita (#koronaneulonta, 21 julkaisua, #koronaompelu, 2 julkaisua, kesäkuu 2022), eikä laajemmin kodin piiriin kuuluvaa koronan värittämää toimintaa, jota aihetunnisteissa kuvattu nimellä koronapuuha (#koronapuuhaa, 666 julkaisua, #koronapuuhia 190 julkaisua, #koronapuuhat 28 julkaisua, #koronapuuhastelua 14 julkaisua, kesäkuu 2022).

Kuvien tarkastelujakson ulottuu maaliskuusta 2020 vuoden 2021 loppuun. Aineisto on kerätty tarkastelujakson aikana manuaalisesti Excel-muotoiseen aineistodatamatriisiin useissa ajallisissa pisteissä. Aineistomatriisiin on listattu kummankin tarkastellun koronakäsityöaihetunnisteen lukumäärä julkaisupäivämäärien ja kalenteriviikkojen tarkkuudella. Lisäksi jokaisesta julkaisusta on tallennettu julkisia metatietoja, kuten julkaisijan

tilinimi, kuvan julkaisupäivämäärä, kuvajulkaisussa olevien kuvien lukumäärä, kuvateksti ja julkaisuun liitetyt aihetunnisteet.

Olen seurannut julkaisumassan kehittymistä Instagramin seuraa-toiminnon avulla käsityön tutkijan ja vakavan harrastajan (ks. Stebbins 2001) positiosta keväästä 2020 saakka, jolloin ensimmäiset koronakäsityöjulkaisut julkaistiin Instagramissa. Seuraamisen vuoksi koronakäsitöiden digitaalinen materiaalisuus on noussut näkyville oman Instagram-tilini kuvavirtaan, ja siksi aihetunnisteiden orgaaninen seuraaminen on myös antanut minulle alustavan kuvan julkaisujen sisällöstä ja keskeisistä ajankohdista jo ennen aineiston analyysivaihetta. Kuvavirtoja seuraamalla havaitsin, että vuoden 2021 loppua kohden spontaanit koronakäsityöaiheiset julkaisut muuttuivat satunnaisiksi ja kuvien julkaisumäärät vähenivät; tämän vuoksi aineistonkeruu rajautuu vuoden 2021 loppuun.

Analyysin tasolla Instagramiin julkaistujen kuvasisältöjen tutkiminen paikantuu visuaalisten tutkimusmenetelmien kentälle (Rose 2001; van Leeuwen ja Jewitt 2000), jossa visuaalisuuden kuvantamia ja siihen kietoutuvia kulttuurisia merkityksiä, sosiaalisia käytäntöjä ja valtasuhteita tulkitaan kriittisesti. Kriittisyys sisältää jännitteisen näkökulman esittämisen vallasta, joka artikuloituu kuvien katsomisen ja multimodaalisen lukemisen kautta, mutta joka voi myös haastaa kuvan visuaalisuuden kuvantamisen ja esittämisen käytäntöjä (Rose 2001, 3). Voidaan siis todeta, että koronakäsityökuvien digitaalinen materiaalisuus nivoutuu osaksi suomenkielistä, korona-aikaan paikantunutta käsityökulttuuria valittujen aihetunnisteiden käytön kautta, jolloin niitä myös luetaan tallenteina koronaajan harrastuksen esittämisestä sosiaalisessa mediassa.

Analyysin ensimmäisessä vaiheessa olen tarkastellut julkaisujen visuaalisen sisällön ja tekstin muodostamia merkityskokonaisuuksia. Ensimmäisessä analyysivaiheessa luokittelin julkaisuja niissä esiintyvien tai niihin merkittyjen käsityötekniikoiden ja tuotteiden (esim. ompelu, villasukka) ja prosessin vaiheiden mukaan (valmis tai keskeneräinen). Tämän jälkeen tarkastelin tekijyyden kuvautumista koronakäsitöihin liitetyissä julkaisuissa, eli sitä, miten tekijä kuvaa ja rajaa itsensä mukaan kuvaan. Analyysia tukee myös kuvien julkaisuajankohtien erittely ja multimodaalisen julkaisukokonaisuuden (kuva, teksti, aihetunnisteet, emojit) kulttuurinen paikantaminen, joiden kautta hahmottuu kuva koronakäsitöiden harrastamisen vaiheikkuudesta pandemian edetessä. Vaiheikkuudella tarkoitetaan koronakäsitöiden kuvaamisen määrien ja sisältöjen erilaisia painotuksia ja muutoksia tarkastelujakson aikana.

Koronakäsitöihin liittyviä postauksia on julkaistu yhteensä 137 julkisella käyttäjätilillä: #koronakäsityö-postauksia on julkaistu 82 tilillä ja #koronakäsityöt-postauksia 63 tilillä, joista kahdeksalla käyttäjätilillä kuvajulkaisuja on merkitty molemmilla aihetunnisteilla. Suurin osa koronakäsitöiden aihetunnisteista esiintyy kullakin käyttäjätilillä (n=99) vain yhdessä kuvajulkaisussa, eli kyseinen käyttäjätili on julkaissut vain yhden aiheeseen liittyvän julkaisun. Yleisin julkaisukokonaisuus sisältää yhden koronakäsityökuvan sekä lyhyen kuvatekstiksi laaditun selittävän tekstiosan aihetunnisteineen. Vajaa kolmannes julkaisuista sisältää useita kuvia, jotka on jaettu joko kuvasarjoina (n=82) tai kuvakollaasina (n=22). Joihinkin koronakäsityöaiheisiin kuviin oli kirjattu suomenkielisen tekstin ohella eisuomenkielistä tekstisisältöä (n=14) ja osaan merkitty lisäksi julkaisupaikkaa kiinnittäviä lokaatiomerkintöjä (n=38). Noin kolmannes kaikista julkaisuista sisälsi tekstin lisäksi myös emojeita (n=115).

Kuvien analyysia tukee yhdeksän kuvia julkaisseen käsityöharrastajan haastattelu keväältä 2021. Haastateltavia valitessani tarkastelin koronakäsityöjulkaisujen sisältöjä ja julkaisuajankohtia suhteessa käyttäjätilien aktiivisuuteen aihetunnisteen käytössä. Tämän perusteella pyrin valikoimaan haastateltaviksi erilaisia näkökulmia edustavia ja erilaisia kuvasisältöjä julkaisseita käyttäjiä. Yhtäältä haastateltavien joukossa on käyttäjiä, jotka ovat julkaisseet koronakäsityöaiheista sisältöä pandemian aikana useita kertoja. Koska suuri osa käyttäjistä on kuitenkin julkaissut vain yhden aiheeseen liittyvän julkaisun (79 %:lla julkaisijoista), on ollut perusteltua haastatella myös vähemmän sisältöä julkaisseita käyttäjiä. Haastateltavat olivat iältään 24–55-vuotiaita naisia. Yksi haastateltavista asui Chilessä, muut eteläisen ja keskisen Suomen suurimmissa kaupungeissa. Kolme haastateltavista oli julkaissut yhden tai kaksi kuvajulkaisua, neljällä haastateltavista kuvajulkaisuja oli 4–8 ja kahdella eniten kuvia julkaisseella haastateltavalla julkaisuja oli yhteensä 40.

Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina (Hirsjärvi ja Hurme 2001; Hopf 2004), joissa keskityttiin haastateltavan koronakäsityöjulkaisuihin sekä kokemuksiin käsityöharrastuksen muutoksista koronan aikana. Haastatteluiden aikana käytiin läpi haastateltavien julkaisemia #koronakäsityöt- tai #koronakäsityö-tunnisteisiin kiinnitettyjä julkaisuja skrollaamalla (*social media scroll back method*, Robards ja Lincoln 2019), jonka tarkoituksena oli keskustella julkaisuista vapaamuotoisesti aihetunnistekuvavirran äärellä. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin; haastatteludataa kertyi yhteensä 190 minuuttia, ja tekstinä 24 200 sanaa.

Korona-ajan käsityöharrastamisen kuvat ja kuvaaminen

Käsityöjulkaisemisen etenevyys ja julkaisujen määrän vaiheikkuus

Kuvavirtoja tarkasteltaessa huomio kiinnittyy pandemia-ajan käsityöjulkaisujen ajallisiin ja vaiheittain muuntuviin painotuksiin. Koronakäsityöjulkaisuista ensimmäiset postattiin Instagramiin heti koronapandemiarajoitusten astuessa voimaan maaliskuussa 2020, ja kevään aikana Instagramissa julkaistiin määrällisesti suurin ryöpsähdys koronakäsityöjulkaisuja, kuin välittömänä reaktiona koronarajoitusten pysäyttämän arjen muutoksiin (kuva 1).

Kuva 1: Koronakäsitöihin liitetyt Instagram-julkaisut sekä tartuntatautirekisterin COVID-19-tapaukset tarkasteltuna maaliskuusta 2020 joulukuun 2021 loppuun.

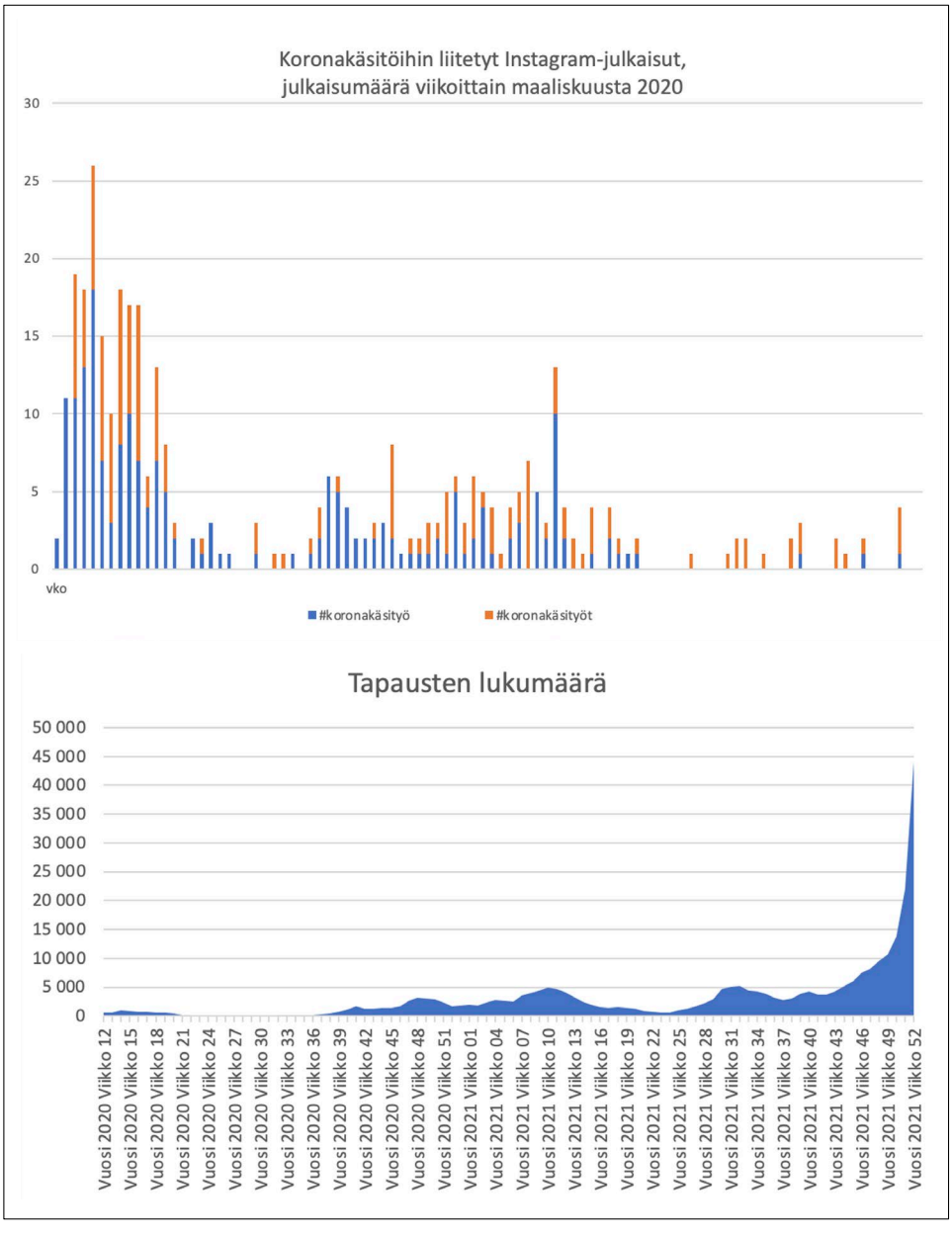

Koronakäsitöiden julkaisuja tarkastellessa kuvan 1 diagrammista hahmottuu etäisesti koronan ensimmäistä aaltoa ajallisesti mukaileva julkaisukokonaisuus. Koko tarkastelujakson aikana aktiivisin koronakäsityövaihe ajoittuu heti pandemian alkuvaiheeseen keväälle 2020, jolloin myös koronarajoitustoimien välitön vaikutus ihmisten elettyyn arkeen oli merkittävä. Ensimmäistä koronakesää kohti koronakäsitöiden julkaisuinto laantuu; myös rajoitukset

lieventyivät kesän 2020 koittaessa. Syksyn tullen koronavirustartuntojen ilmaantuvuudessa siirrytään toiseen ja kolmanteen aaltoon. Samaan aikaan myös käsityöaihetunnisteet aktivoituvat. Talvikaudella 2020–2021 korona määrittääkin käsityöharrastusta muutamien viikkojulkaisujen seuratessa tasaisesti toisiaan. Kesä 2021 muuttaa koronakäsityöjulkaisut satunnaisiksi, ja pandemian pitkittyessä into liittää korona käsityön määrittäjäksi vähitellen laantuu.

Etenkin pandemian ajan ensimmäisissä koronakäsitöissä kotiin keskittynyttä arkea kuvataan julkaisuissa keskeytyneenä ja epätietoisena. Käsityön täyttämästä arjesta myös vitsaillaan hieman ironiseen sävyyn, samalla liittäen käsityötä ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin keskusteluihin, kuten sosiaaliseen eristäytymiseen ja karanteeniohjeisiin (ks. myös Jalonen & Kokkola 2020). Vaikka sävy on vakava, koronakäsityön äärellä korostetaan käsitöiden läsnäoloa arjessa: *”Onneksi ompelua ei ole peruttu.” (#koronakäsityöt, julkaisu nro 5, 5.4.2020)*

Käsityökuvien kuvateksteissä pohditaan myös pandemian lähitulevaisuuden ennakoitavuutta ja ennakoimattomuutta sekä mahdollista, vielä tuntematonta tulevaa tekstin ja emojien kautta:

> *Taikinakulhossa lepää välityön välityö. Villi veikkaus, että erilaisia tuotoksia ehtii syntyä tulevina viikkoina aika monta 😐🙈🤷‍♀️ lanka @novitaknits Teos (150 g) (#koronakäsityö, julkaisu nro 7, 27.3.2020)*

Pandemian alussa ryöpsähtävä koronakäsityöjulkaisujen intensiivisyys voi viitata käsitöiden korona-aikaiseen suosioon, josta on uutisoitu mediassa markettien tyhjinä tarvikehyllyinä sekä käsityötarvikkeiden nousevina myyntilukuina niin meillä Suomessa kuin maailmallakin.[17] Käsityölankojen myyntivolyymin kasvu viestii paitsi nousujohteisesta käsitöiden harrastamisen trendistä myös muuttuvista tavoista kuluttaa käsitöitä, johon heijastuvat käsityön ekologisen eetoksen ohella myös uudenlaiset, materiaalikeskeisiin toteutuksiin perustuvat käsityöt. Näihin voidaan lukea esimerkiksi lankavalmistajien tai käsityökauppojen tuotteistamat KAL-yhteisneulonnat (*knit along* -neulonta)[18] sekä Suomessa suureen suosioon nousseet islantilaispuserot, jotka perustuvat tiettyjen ohjeiden ja materiaalien mukaisiin toteutuksiin. Sekä KAL-neulonnat että islantilaispuserot toistuivat myös koronakäsitöiden kuvavirroissa.

> *Ensimmäistä kertaa osallistun #mkal’iin. Joka keskiviikko julkaistaan osa #trickofthelight#huivi’n ohjeesta. Eka etappi on nyt neulottu ihanista #ruskanlehtiyarn langoista.*
> *(#koronakäsityöt, julkaisu nro 3, 3.4.2020)*

Neuloosi iskee: villasukat ja islantilaisneuleet toistuvina koronakäsitöinä

Koronakäsitöiden keskeisiä tekniikoita ovat neulominen (n=155), virkkaaminen (n=77) ja ompeleminen (n=45). Myös makramee-solmeilua (n=16), kirjontaa (n=11), kankaankutomista (n=5), kankaanpainoa (n=3), ryijytekniikkaa (n=3), ja vaatteiden tuunausta ja korjausta (n=3) on jaettu koronakäsityökuvin. Tekstiilitekniikoiden ohella koronakäsityökuvien joukossa on myös satunnaisia kuvia teknisen työn käsitöistä, kuten veneenveistosta (n=1), puuseinän rakentamisesta postilaatikon taakse (n=1), terassin korjaamisesta (n=1) sekä puuta ja tekstiiliä yhdistävistä monimateriaalisista korutöistä (n=8).

Julkaisuissa roolin ovat saaneet tekstiilikäsityön materiaaliset resurssit (n=12); työvälineet, koneet tai käsityömateriaalit, kuten lankakerät, helmet, puikot ja ompelukoneet. Myös pandemian aikana tärkeiksi muotoutuneita arjen käsityötuotteita, kuten ommeltuja maskeja (n=5) ja virkattuja maskinpidikkeitä (n=2) kuvataan julkaisuissa. Maskien ompelun on tulkittu liittyvän pyrkimyksiin tukea maskien käyttämistä osallisuuden kulttuuriin kasvun ja maskimyönteisyyden julkituomisen kautta (Hustvedt ja Liang 2022), mutta myös terveyden edistämisen näkökulma on tuotu esiin motivaationa maskien ompeluun erityisesti pandemian alkuaikana, jolloin maskeista oli pulaa (Hahn ja Bhaduri 2021; Martindale, Armstead ja McKinney 2021; Schnittka 2021). Maskien ompeluohjeita onkin jaettu laajasti sosiaalisen median harrastajakanavilla eri puolilla maailmaa korona-aikana. Suomessa avoimesti saatavilla olevia maskiohjeita julkaisivat muun muassa Martat,[19] Naisten valmiusliitto[20] ja Tekstiiliopettajaliitto TOL ry[21] yhteistyöprojektina kesällä 2020, aikakauslehti *Kotiliesi*[22] sekä useat käsityöalan pienyritykset. Käsityön digitaalisen materiaalisuuden kautta pohditaan myös omaa suhdetta kasvomaskeihin, jotka näyttäytyvät arjen uusina artefakteina:

> *En ole ihan varma, miten suhtaudun kankaisiin kasvosuojiin. Tällä hetkellä niiden käyttäminen alkaa kuitenkin tuntua järkevältä, jos koronan leviämistä niidenkin avulla saataisiin hidastettua. Ompelin omani Marttojen ohjeella. Päälikangas on tilkkutyöpuuvillaa, sisäpuoli ohutta flanellia. Kuvion kohdistusta olisi vähän voinut miettiä, mutta muuten olen oikein tyytyväinen. Vähän vielä jännittää ottaa maski oikeasti käyttöön kauppareissulla!*
> *(#koronakäsityö, julkaisu nro 35, 11.4.2020)*

Erityisesti neulominen (n=155) nousee koronakäsityöjulkaisuissa merkittävään rooliin. Läpi pandemian neulomista kuvataan ensisijaisesti valmiiden tuotteiden kautta, mutta toisinaan myös etenevinä taidon oppimisen projekteina (kuva 2).

Kuva 2. Kuvakaappaus #koronakäsityöt-kuvavirrasta 7.2.—15.3.2021. Kuvavirtaotoksessa käsityön digitaalinen materiaalisuus rakentuu valmiista ja keskeneräisistä käsitöistä. Koko pandemian aikana eniten kuvattuna koronakäsityönä näyttäytyy villasukkien neulominen. Neulepuserot, ja erityisesti islantilaisneuleet, nousevat korostuvat kuva-aineistossa tarkastelujakson loppupuolella. Kuva muokattu.

Neulonnan osalta käsityöinto näyttää kiihtyvän kilpaa koronan kanssa. Osa koronakäsitöiden harrastajista diagnosoi itselleen lähes maanisen neulomiseen yllyttävän #neuloosin (aihetunniste liitetty 85 julkaisuun), jonka yhtenä oireena näyttäytyy neuleprojektien moneus ja toisiaan seuraavuus: #sukkaapukkaa (n=20), #sukkatehdas (n=7), #vieläyksihuivi (n=1), 🧶 (n=8). Vaikka neuloosi on kuvainnollinen ja positiivinen olotila, ei neuloosin riivaama käsityöntekijä halua – eikä toisinaan edes koe voivansa – lopettaa käsitöiden tekemistä. Neulontaa jatketaan katkenneista puikoista, värierän vaihtumisista, virheistä ja kipeytyneistä jäsenistä huolimatta. Neule myös kulkee mukana ja sitä tehdään paikassa kuin paikassa.

Hyvin alkanut luuppaustreeni koki pahan takaiskun kun pitkä pyöröpuikko katkesi 😱 väliaikaisesti jatkan yhtä sukkaa perinteisti viidellä puikolla ja toista lyhyemmällä pyöröpuikolla. Ja turvallisesti metallisilla 😅 Pitäisikö kuitenkin antaa puisille puikoille toinen mahdollisuus? Ensituntuma ei oikein vakuuttanut vaikka puinen puikko oli ihanan kevyt ja hiljainen.. #osyksukka #sukkaapukkaa #neuloosi #novitaknits #koronakäsityöt
(#koronakäsityöt, julkaisu nro 86, 22.11.2020)

Super helppo neulottu off shoulder -toppi🌸🧶

Kellä muulla on aina muutama erilainen käsityö kesken saman aikaan? Tämä oli mun heinäkuun alun laukkukäsityö, joka oli mulla mukana joka paikassa: bussissa, kahvitauolla, sohvalla telkkaria katsellessa, road tripillä autossa. Näpertelyfiilistä varten on eri käsityöt, tätä oli helppo tehdä paikassa kuin paikassa😊
#kesä2020 #kesäkuu2020 #neuloosi #käsityö #käsityöt #itsetehty #itsetehtyä #itetein #neulominen #neulonta #instaneulojat #käsityöterapiaa #koronakäsityö #Novita #novitaknits #blogi #blogit #bloggaaja #muoti #tyyli #scandinavianfashion #scandifashion #muotiblogi #lifestyleblogi #kestävämuoti #itsetehtyvaatekaappi #koronakäsityö2
(#koronakäsityöt, julkaisu nro 28, 8.7.2020)

Koronakäsitöiden digitaalisessa materiaalisuudessa neulonta näyttää kehittävän käsityön harrastajan toimijuutta materiaalisesti ja kehollisesti vuorovaikutteiseksi. Vuorovaikutteisuus korostuu erityisesti neuloosiin liittyvissä julkaisuissa, ollen silti kuitenkin laajemminkin läsnä neulomisen retoriikassa. Neulomisen materiaalisena työvälineenä ovat puikot, joilta ”syntyy” erilaisia tuotteita vähän väliä, ja jotka aktiivisina toimijoina ”pudottavat” neuletöitä. Mukana kerronnassa kulkevat myös emojit, joita käytetään sekä viestimään tunnelmia, värejä ja materiaaleja että rytmittämään tekstiä visuaalisina elementteinä.

Ensimmäinen #koronakäsityö pudotettu puikoilta! 😉😊😎👍 Vaaleansiniset #lapaset , malli omasta päästä (sovelsin lapasiin jokin aika sitten oppimaani #aamossukat -ohjeen reunakuviota; kyseiset sukat on suunnitellut #elinahuttunen). Mitähän sitä seuraavaksi tekis, hmm… 🤔🧶🧶🧶 #pysytäänkotona #stayathome #whatnext
(#koronakäsityö, julkaisu nro 6, 24.3.2020)

Neuloosi näyttäytyy itsediagnosoituna leikillisenä sairautena ja eräänlaisena maniana, jossa käsitöiden harrastaja tuottaa käsityön välittämää jatkuvaa mielihyvää itselleen ja kanssaihmisilleen.

Koronakäsitöinä on syntynyt paljon värikkäitä sukkia💖💙 Mun läheisten ei tarvitse paljoa miettiä, mitä saavat ensi jouluna lahjaksi😅 Ihastuin näihin väreihin💖 #knitting #knit #instaknit #neulominen #neuloosi #käsityö #käsityöt #itsetehty #neulonta #itetein #käsityöterapiaa #villasukat #instaneulojat #novitaknits #suomalaisetneulojat #voihanvillasukka (#koronakäsityö, julkaisu nro 29, 8.4.2020)

Villasukkien neulomisen keskeisyydellä on pitkä historiallinen ja kulttuurinen jatkumo suomalaisessa käsityökulttuurissa (esim. Rauhala 2019), eikä siksi ole yllättävää, että villasukat näyttäytyvät myös koronakäsitöiden julkaisuvirroissa kuvatuimpana käsityötuotteena. Aineistossa villasukkien materiaalisuutta on kuvattu 47 kuvajulkaisussa ja neulepuseroita 44 julkaisussa. Loput neuleaiheisista julkaisuista kuvaa huiveja, pipoja, lapasia, pannulappuja sekä muita neuleita, joiden kohteena kuvattua neuletuotetta ei voi tunnistaa julkaisusta. Erityisesti villasukkia tehdään koronapandemian aikana innostuksen tunteen vallassa. Villasukkien neulominen näyttäytyy tilanteisina neuvotteluina, joissa tekijä pohtii muun muassa käsityön inspiraation lähteitä, materiaalien menekkiä ja riittävyyttä, käytettyjen ohjeiden soveltamista sekä omaa aikaa, tilaa ja totuttuja käytäntöjä käsitöiden toteutukselle.

Tässäpä #koronakäsityöt so far.. kaikki on päättelemättä koska se vaan on se tylsin vaihe. Yleensä kerään jonkun kymmenen työtä ja päättelen ne kerralla. Kurkistus lankalaatikoihin kertoo, että jämiä on hyödynnetty hyvin👍#sukkaapukkaa #villasukka #junasukka #raitasukka #lapanen #neuloosi #neulonta #knitting #woolsocks #instaknitters #fuckcorona (#koronakäsityöt, julkaisu nro 17, 15.4.2020)

Villasukkien ohella myös islantilaistyyppisiä kaarrokeneulepuseroita löytyy kuvavirrasta läpi tarkastelujakson. Koronakäsityökuvavirroissa villapuseroiden neulominen nousee suosituksi kuva-aiheeksi pandemiajakson loppua kohden (kuva 2), ja se yltää lopulta kuvien julkaisumäärässä lähes villasukkien neulomisen tasolle.

Keskeneräisten käsitöiden loppuunsaattaminen koronaprojektina

Koronapandemian aikana harrastajilla on aikaa myös omien käsityötarvikevarastojensa läpikäyntiin. Korona-ajan pakotettu kotiin kääntyminen innostaa harrastajia tonkimaa varastojaan, ja kuin pakon edessä, muokkaamaan niistä löytyviä materiaaleja käsityöksi. Viimeisetkin langanrippeet hyödynnetään monenkirjaviin isoäidinneliöihin, jämälankasukkiin, -tossuihin ja -neulepuseroihin. Kotiympäristöjen käsillä olevat resurssit näyttävät heijastuvan korostetusti käsityön tilanteisuuteen.

Kotona videopalavereiden aikana on tullut nyt muutama kori virkattua. @lankavayarnhouse lankoja on vielä useampi kilo käyttämättä, joten koreja tulee tehtyä todennäköisesti yli oman tarpeen mutta hauskaa tämä on 👍☀️ (#koronakäsityö, julkaisu nro 20, 3.4.2020)

Näyttää siltä, että #koronakäsityö on vallannut vapaa-aikani.
#jämälankaprojektit ovat nyt niitä, joita on tarkoitus tehdä, sillä suurehkot lankavarastoni riittävät vielä pitkään.
(#koronakäsityö, julkaisu nro 122, 8.10.2020)

Pienien jämälankatöiden ohella harrastajat myös aloittavat ja saattavat loppuun suuria, pitkäjännitteisiä ja aikaa vieviä käsityöprojekteja, kuten villatakkeja sekä virkattuja mattoja ja päiväpeittoja. Erityisesti virkkausprojekteja kuvataan ekologisuuden eetoksessa materiaalien hyötykäyttönä.

Tämmösiä on tullut väsättyä jämälangoista telkkaria katsellessa. En tiedä mitä näistä tulee, kunhan virkkailen ajan kuluksi. #isoäidinneliö #jämälangat #virkkaus #koronakäsityö #crochet
(#koronakäsityö, julkaisu nro 13, 29.3.2020)

Vihdoin on mun koronapeitto viimeistelyä vaille valmis 😊 Vuosi siihen menikin 😊 Finally my coronablanket is ready (waiting for finishing) 😊 Took about a year to make 😊 #koronakäsityö #koronapeitto #virkkaus #afrikankukka #torkkupeitto #virkattupeitto #coronablanket #crocheting #africanflower #africanflowercrochet #crochetblanket
(#koronakäsityö, julkaisu nro 180, 3.4.2021)

Korona-ajan käsityölle näyttääkin muotoutuvan aktiivinen paikka arjessa paitsi kotien hyödyttömän materian tuhoajana ja käyttöön siirtäjänä, myös tekijän ekologista toimijuutta tukevana kantaaottavana aktiviteettina. Myös materiaalin saatavuuteen liittyvät vaikeudet on mahdollista kääntää käsityön kautta voitoksi, kun raaka-ainepulaa paikataan löytämällä materia kotien varastoista.

Valmiita ja keskeneräisiä käsitöitä – käsityökuvien sisällöt ja vaiheet

Koronakäsityökuvista valtaosa kuvaa valmiita, viimeisteltyjä ja loppuun saatettuja käsityötuotteita (n=240). Käsitöiden keskeneräisyyttä kuvataan koronakäsitöiden kautta myös (n= 109), mutta vain harvoin vaikeana tai sotkuisena prosessina. Keskeneräisyyttä kuvataan useimmiten myönteisessä valossa, kuin matkan välietappina työvaiheiden seuratessa toisiaan. Kuvien digitaalinen materiaalisuus luo keskeneräisyyden kautta käsityölle vaiheikkuuden ja tarinan, kuten #koronakäsityöt -aihetunnisteen kuvavirrassa (kuva 2), jossa tekijä kuvaa osallistumistaan vaiheittain etenevään Hiihtoloma-KAL 2021 -yhteisneulontaan kolmen kuvan kautta. Julkaisujen kautta prosessin eteneminen tallentuu päiväkirjanomaisiksi digitaalisiksi muistiarkistoiksi (Lee ym., 2015) kuvavirtaan tarkasteltavaksi. Koronakäsitöissä keskeneräisyyttä kuvataan toisinaan myös tuotekuvien tavoin tai Instagramin visuaalista estetiikkaa mukaillen, kuten kuvassa 3, jossa kuvakompositio soveltaa Instagramin vaikuttajatileillä tuttua *flatlay*-asetelmakuvausta (Leaver, Highfield ja Abidin 2020).

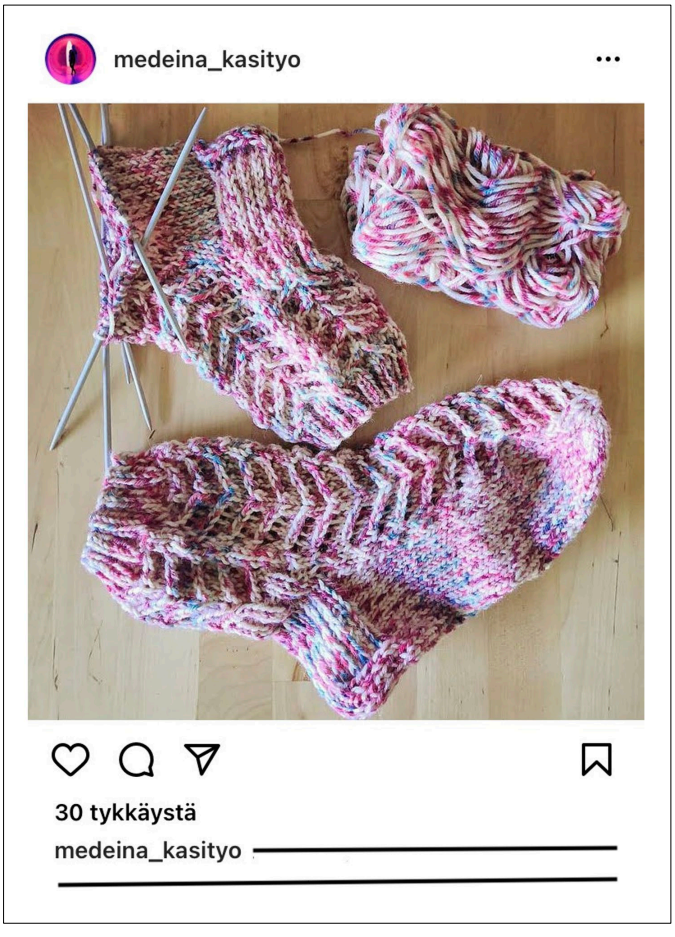

Kuva 3. Kohtisuoraan ylhäältä kuvattu *flatlay*-asetelma villasukkien neulomisesta. Kuvatekstissä käsityön tekijä avaa käymäänsä neuvottelua villasukkien neulomisen ja itselleen ei-niin-tutun pitsineulesovelluksen äärellä. Uudelleenjulkaisu kuvanottajan luvalla @medeina_kasityo

Koronakäsityökuvissa kuvattuun käsityön prosessin keskeneräisyyteen näyttää sisältyvän mahdollisuus kehkeytyä, edetä ja tulla valmiiksi lukemattomin eri tavoin. Kuvajulkaisuissa keskeneräisyys liittyy moniin rinnakkaisiin, päällekkäisiin ja toisiaan haastaviin jatkuviin neuvotteluihin, jotka purkautuvat alati eivätkä koskaan hioudu loppuun asti täydellisiksi. (ks. Knorr Cetina 2001, 175–184.) Koronakäsityöjulkaisuista hahmottuu myös kiinnostava juonne keskeneräisyyden voittamisesta, sillä moni harrastaja kertoo kuvan yhteyteen laatimassaan tekstissä jatkaneensa vanhoja, jopa vuosia tai vuosikymmeniä sitten kesken jääneitä käsitöitään. Monet aikanaan kesken jääneet käsityöt muuttuvat keskeneräisistä tekeleistä valmiiksi tuotteiksi. Samalla muuttuu myös käsityön merkitys, kun vuosien aikana käydyt materiaaliset neuvottelut saadaan loppuun ja työ päätellään. Keskeneräisyyden jatkaminen päätyy kuvajulkaisuissa usein valmiiksi tuotteiksi asti: syntyy tuotos, jonka vaikuttavuus kietoutuu sen materiaalisen olemuksellisuuden muutokseen joutilaasta ja keskeytyneestä *laissez-faire*-objektista valmiiksi, funktionaaliseksi, kannattavaksi ja hyväksytyksi työvoitto-objektiksi. Käsityön prosessin loppuunsaattamisen myötä harrastajan harteilta putoaa myös keskeneräisyyden painolasti.

Vihdoinkin nämä ovat valmiit 😍 Terri Knightin hämähäkkisukat. Aloitin neulomisen noin 2 vuotta sitten ja jostain syystä menetin kiinnostukseni kiilakavennusten jälkeen. Mutta nyt kun kotona on pysyttävä koska korona, löysin nämä uudelleen ja tein ne valmiiksi (#koronakäsityö, Julkaisu nro 13, 29.3.2020).

Korona-kevään tuloksena sain ommeltua loppuun v. 2004 aloittamani ryijy-projektin. Lasten suunnittelemat väritykset kooltaan 40x40 cm ryijyihin ovat siis 16 vuoden takaa! Yksi ryijy oli enää kesken – nyt kaikki ovat lopultakin valmiina. Nuorison värimieltymykset olisivat nyt aivan toiset, mutta onpahan muisto lapsuudesta! Ja mikä parasta; kaapista ei enää putkahda esille keskeneräinen ryijynompelu-pussi!!
(#koronakäsityö, Julkaisu nro 65, 30.4.2020)

Koska sekä käsitöiden tekeminen, valmiit tuotokset että käsitöistä kertova kokemusten vuorovaikutus lisäävät koettua hyvinvointia käsityön äärellä (Pöllänen 2015, 76; myös Burt ja Atkinson 2011; Riley, Corkhill ja Morris 2013), myös koronakäsityöjulkaisuihin liittyy monisyinen merkitysten neuvottelu prosessin eri vaiheiden kautta. Koronan aikana käsityö näyttääkin tarjoavan mielekästä sisältöä pakotettuun kotoiluun, nostattaen samalla esiin myös valonpilkahduksia ja myönteisyyttä, kuten iloa ja voimaantumisen tunteita, sekä kokemuksia kestävyydestä, kun tekijä saattaa loppuun vanhoja, kesken jääneitä käsitöitään.

Koronakäsityökuvien julkaiseminen ja tekijyyden kuvaus

Julkaisualusta Instagramissa voi toimia anonyymisti, ja anonymiteetin suojin sisällönjulkaisija voi itse päättää elämänjulkaisemisensa yksityisyyden ja intimiteettinsä rajat. Osa koronakäsityöjulkaisuista ilmentääkin tekijäänsä anonyymin nimimerkin takaa: käsityöt kuvataan julkisina, mutta kasvottomina projekteina, ja niiden luennassa ei henkilöidytä tai yksilöllistytä tekijöinä.

Vaikka tarkastellut koronakäsityökuvat ovat julkisia, kuvajulkaisuja ei ole suunnattu täysin tuntemattomille. Pikemminkin käsityö näyttäytyy kuvissa pandemian aikaisena ajanvietteenä, jota esitellään julkaisijan omalle käsityömyönteiselle lähiyhteisölle. Kuvat toimivat siis viestinnän välineinä laajennetussa kodin piirissä (Manovich 2017, 30), jakaen tekijän arkeen ja elämään olennaisesti kuuluvaa käsityötä.

#koronakäsityö @[nimimerkki poistettu] kysyi mitä puikolla. Tämä @petiteknit #septembersweater juuri valmistui kuopukselle. Lankana #tynnsilkmohair from @sandnesgarn (#koronakäsityö, Julkaisu nro 18, 31.3.2020)

Uusin #koronakäsityö syntyi virkaten, tällä kertaa jotain kesäisempää 😍🧣✨ Arvaatko, mistä on kyse? 😍
(#koronakäsityöt, Julkaisu nro 63, 28.4.2020)

Valtaosa kuvajulkaisuista esittää käsitöitä realistisina ja arkisina sisältöinä, joissa pääosassa ei ole voimakkaaseen kuvanmuokkaukseen perustuva esteettisyys, vaan esittävä

elämäjulkaiseminen ja kodille tyypillisen ”moodin” (*home mode*) kuvaaminen (Chalfen 1987, 8). Haastatteluaineistossa korostui myös käsitöiden tekemisen ja tekemisen esittämisen kietoutuminen tekijän valtaan. Vallan vastapuolena korostui myös halu tarjota kiinnostavaa sisältöä omalle viiteryhmälle. Neuvottelua käydään julkisen ja yksityisen välillä jatkuvasti sen suhteen mitä tehdään esitettäväksi ja mitä esitetään.

> *Korona oli jollain tavalla myös ihanaa, koska niitä asioita [käsitöitä] sain myös tehdä ihan rauhassa kotona. Ja just se, että jos sinulla on vaikka paljon seuraajia somessa, niin pitäisi olla kuitenkin tietynlainen julkaisutahti tai semmoinen, että pistät sitä uutta materiaalia sinne [Instagramiin]. Sitten korona aikaan kaikki eristäytyi koteihinsa, niin sitten sai tehdä niitä asioita ihan rauhassa ja kukaan ei tavallaan ehkä ajatellutkaan, että kun niistä ne käsityöt tuli myös tavallaan yksityisiksi ja sai just aikaa treenata ja kehitellä uusia juttuja. Ei ollut niitä muita asioita häiritsemässä, että mullakin oli semmoisia päiviä että silloisessa kodissa mun työhuone oli kellarissa, niin mä menin sinne ja olin päivän siellä ja tulin vasta illalla takaisin (H4).*

Käsitöitä esitetään liittäen julkaisuihin kuvauksia onnistumisista ja ilosta. Myönteisyys kirjoitetaan kuvateksteihin ja aihetunnisteisiin, joissa korostuvat sekä itsetekemisen voimaannuttavuus että harrastajan kokemukset käsityötaidon hallinnasta. Julkaisuissa koronakäsitöitä harrastava tekijä näyttäytyy pystyvänä tekijänä, jolla on kykyä muokata ja soveltaa käsityöohjeita, ja jonka kehollisuus tuottaa ”itse tekemisenä” käsitöitä esitettäviksi, katsottavaksi ja kommentoitavaksi julkiseen kuvavirtaan.

> *[Kahden kuvan kuvasarja neulepuserosta]*
> *Tein Hailuodon paidan hengessä merinovillaisen version, josta tuli kyllä ihanan pehmeä. Novitan ohjetta hieman muokaten tein pidemmän helman ja hieman kapeamman mallin, sekä extrapitkät hihat, jotka voi tarvittaessa kääntää.*
> *(#koronakäsityöt, Julkaisu nro 112, 20.2.2021)*

Käsityöt mahdollistavat tekijälleen myös yksityisen, oman tilan ja ajan (Kokko 2007, 126), jonka intiimiyttä voidaan tuoda julki juuri tekijyyden kuvaamisen kautta. Koronakäsitöiden tekijyyden kuvaamisessa korostui aineistossa ”tavallisuuden” tuntu (ks. Palomeque Recio 2020) vastakohtana Instagramin tuotteistetulle visuaaliselle estetiikalle. Koronakäsityökuvissa tekijä saattoi näyttäytyä useissa positioissa: itse kuvattuna selfienä, kuvaan asettautuneena kohteena tuotteen käyttäjän roolissa, viitteellisesti käsinä, jalkoina ja vartaloina, jotka kannattelevat käsityötuotetta, tai vain tekstinä ja heijastuksena – esimerkiksi kuvissa, joissa kohteena on tuotekuvan tavoin esitetty käsityö tai joissa toiselle henkilölle lahjaksi valmistettu käsityötuote kuvataan kohdekäyttäjänsä päälle puettuna (ks. Zappavigna 2016, 277–279).

Kuva 4. Käsityö raamitettuna kuvaan. Käsityöntekijän julkaisema kuvasarjaotos, jossa tekijä kuvaa toiselle henkilölle lahjaksi tekemäänsä #koronakäsityöt-villapuseroa valmiina käyttäjänsä päällä. Uudelleenjulkaisu kuvanottajan luvalla @j.vuoksenmaa

Toisinaan kuvavirroista voi tulkita, että käsityötuotteita kuvataan tekijöidensä päällä; tällöin käsityö ottaa roolin vuorovaikutteisessa suhteessa kuvan julkaisseeseen käsityöntekijään. Käsityötä kuvataan myös lahjana toiselle, kuten kuvassa 4, jossa koronakäsityönä syntynyt villapusero esitetään kotiympäristössä lahjan saaneen henkilön yllä. Tekijyys näyttäytyy tällöin viitteellisesti (ks. Zappavigna 2016): tekijä itse on mukana kuvan ottajana ja sen materiaalisuuden digitaalisena rekonstruoijana ja jakajana. Kuvassa 4 kohteena voi siis nähdä yhtä lailla koronakäsityönä syntyneen villapuseron kotiympäristössä poseeraavan henkilön yllä, kuin tekijyyden implisiittisen representaation (ks. Zappavigna 2016), joka materialisoituu lahjaksi annetun villapuseron kuvaamiseen ja edelleen kuvan jakamiseen tekijän omalla sosiaalisen median tilillä. Kuva toimii todisteena rakennetusta käsityötuotteen esittelytilanteesta, jossa ovat läsnä sekä käsityön materiaalisuus että tekijän näkökulma esittelyn intiimissä hetkessä. Koronakäsityökuvissa käsitöiden tekeminen ei kuitenkaan useinkaan näyttäydy spontaanina vuorovaikutuksena, vaan kuvaan tarkkaan ja tarkoituksellisesti rajattuna otteena arjen toiminnasta. Käsityötä muovataan tai sen kanssa

esitetään tekijyyttä pysäytyskuvan kaltaisina otoksina, kuin kurkistuksina tekijänsä arjen kotoisuuden tunnelmiin.

Tavoitteena uuden oppiminen, rajoitteena kodin materiaalit

Sekä julkaisujen kuvateksteissä että haastatteluaineistossa ilmenee, kuinka poikkeusolojen kodin piiriin jääminen innosti harrastajia verestämään ruostuneita käsityötaitoja sekä myös opettelemaan uutta. Uuden opettelemisessa ja inspiraation etsimisessä käsityön materiaalisuus – esimerkiksi kotoa löytyvät varastot – innosti harrastajia tarttumaan korona-aikana puikkoihin ja lankakeriin joskus omaa harrastusta syventäen ja taitoja elvyttäen, mutta toisinaan myös uuden äärelle ohjautuen. Oman osaamisen kehittymistä kuvattiin karttuvan esimerkiksi videoiden katsomisen myötä itse oppien. Uuden oppimisen myötä käsityöstä saattoi jopa kasvaa osa uutta arjen normaalia.

> *#koronakäsityö vaatii keskittymistä, varsinkin kun edellisestä kirjoneuletyöstä on vuosikymmeniä* 🤔😉😄
> *(#koronakäsityö, Julkaisu nro 16, 31.3.2020)*

> *Sitten jotenkin innostuin siitä, että niin joo, että nythän netissä on nää kaikki ohjeet ja joka paikassa on valtavasti saatavilla tätä kaikkea [materiaalia], ja siitä innostuin sitten kokeilemaan kaikkea muutakin. Aloitin ensin sukista, ja ajattelin, että niihin voi tehdä kaikkia kivoja kuvioita, ja ehkä oli aiemmin ollut vähän semmoinen fiilis, että ne [villasukat] on jotain tylsiä, harmaita - - et sitten alkoi aktiivisemmin kiertelemään kaikkia lankahyllyjä, ja sitten innostuin siitä koko hommasta […] ja sitten se vähän siitä räjähti käsiin se, että alkoi kokeilemaan vähän haastavampiakin töitä. Ja että nyt siitä on tullut semmoinen, että on koko ajan jotain kesken, että kyllä se korona siihen silleen tavallaan ajoi. (H3)*

Koronan aikainen käsitöiden tekeminen näyttäytyy yhtäältä nopeatempoisena, helppona tai meditatiivisena harrastuksena, jonka tekemiseen harrastajilla on poikkeustilarajoitusten yhtäkkisyyden vuoksi enemmän aikaa kuin ennen. Toisaalta käsitöiden tekeminen on hidasta, oppivaa ja reflektiivistä, ja sen aikaansaamat tunnekokemukset korostavat itse hallittavan ja omassa kontrollissa olevan prosessin myötä syntyvää palkitsevuutta.

> *Mikään ei ikään kuin tule valmiiksi, niin tuommoinen käsityö universumi niin se on kauhean tyydyttävää kun siitä päätät vain sinä: päätät, koska sä aloitat sen, sä päätät minkä verran sä sitä edistät ja sä saat sen valmiiksi. Ja se, että siinä on niinku selkeä kaari, ja sä voit itse niin kuin sen [päättää], sen etenemisessä ei tarvitse kuunnella uutisia eikä siihen ei voi vaikuttaa kukaan muu, että se on se autonomia mikä on käsityön tekemisessä niin on ollut tänä aikana kauhean voimauttavaa että on joku asia jota voi itse säädellä. (H1)*
> *Taas valmistui yksi koronamakramee. Mä, joka oon rauhaton ihminen, oon kyllä löytänyt ihan uusia ulottuvuuksia itsestäni. Tämä on ihanan rauhoittavaa hommaa, melkeinpä meditatiivista.* 😅 *Ja mikä kivempaa, siinä rauhoittumisen ohella tulee myös kivoja seinävaatteita yms. kivaa.* 🤣👍
> *(#koronakäsityöt, Julkaisu nro 36, 3.5.2020).*

Kaikkia käsitöitä ei kuitenkaan kuvattu koronakäsitöiksi, etenkään, jos harrastaminen oli kuulunut arkeen aktiivisesti jo ennen koronaa. Koronakäsitöihin näyttääkin liittyvän muusta käsityöarjesta poikkeavaa intensiivisyyttä tai projektiluontoisuutta, joka saa alkunsa esimerkiksi materiaaliin tai tekemisen hetkeen liittyvästä tilanteisuudesta.

> *Neulominen on niin arkipäiväistä semmoista, että kun sitä on ollut paljon aikaisemminkin, niin sitä ei miellä silleen korona ajan työksi [...] just noi puuhommat [terassin korjaus ja monimateriaaliset korutyöt] ja sitten toi [makramee] amppeli niin ne oli niinku ihan selkeä semmoinen trendi siinä [omassa käsityön tekemisessä] [...] eli joo jollain tavalla tämmöiseen vähän niinku poikkeavaan tai poikkeukselliseen tilanteeseen myös liittyvää tekemistä. (H5)*

> *Se lähti ihan siitä, että kun oli se korona-aika ja oli rajoitukset päällä, ja ei oikein saanut mihinkään mennä. No mitä teet? No teenpä tämmöisen käsityön sitten, että se jää niinku tavallaan muistoksi siitä inhottavasta ajasta. (H2)*

Käsillä tekeminen koronan aikana on kukoistanut ja tullut läsnä olevaksi monella tavalla ja monella tasolla. Erityisesti haastatteluissa nousi esiin tunne omasta arjen säätelystä ja hallinnasta. Vaikka korona haastoi arjen totuttuja toimintoja, se myös vapautti aikaa ja resursseja käsityön tekemiselle ja käsityön esittämiselle.

Digitaalinen materiaalisuus 2020-luvun käsityökulttuurin ylläpitäjänä

Tämä tutkimus osoittaa, että käsityöharrastus on koronan aikana näyttäytynyt vaiheikkaana ja reaktiivisena aallokkona. Pandemian ensiaallossa koronakäsityökuvavirrat syntyivät kuin reaktiona sulkutoimenpiteiden aiheuttamaan yhteiskunnan pysähtymiseen: juuri tällöin koronakäsitöiden tekemisestä ja käsitöiden esittelystä tuli merkittävä ilmiö sosiaalisen median kanavissa. Koronakäsitöiden reaktiivisuus kertoo paitsi käsitöiden läsnäolosta ja merkityksellisyydestä kotien arjessa, myös käsitöiden digitaalisen materiaalisuuden voimasta yhdistää ihmisiä.

Vaikka into käsitöiden tekemiseen on ollut nousussa koronapandemian aikana,[23] pandemia-ajan käsityöbuumi ei kuitenkaan tämän tutkimuksen valossa näyttäydy yhtenäisenä ilmiönä tai yksiselitteisesti nousevana trendinä. Koronakäsitöiden julkaisumäärä lähti kasvuun heti pandemian alussa, mutta ensimmäisen koronakevään vaihtuessa kesäksi koronakäsitöiden julkaisuinto laantui. Kuitenkin syksyn 2020 koittaessa myös koronakäsitöiden harrastaminen sai jälleen pontta harrastuksena, vankistuen edelleen aaltoilevasti toisen koronakevään 2021 aikana ja lopulta hiipuvan trendinä vuoden 2021 loppua kohden. Samansuuntaisia huomioita koronakäsitöiden vaiheista on tehty myös Suomen käsityön museon keräämän kirjoitelma-aineiston perusteella: keväällä 2020 kerrotaan käsitöiden tekemisestä ja odotetaan koronan jälkeistä aikaa, kesällä vedetään henkeä, syksyllä ja talvella on sopeuduttu, tekemistä jatketaan.[24]

Pandemia-aika on ollut sekä suurten muutosten että pysähtymisen aikaa, jolloin monet aiemmin totutut käytännöt ovat kriisiytyneet ja uutta rajankäyntiä on jouduttu tekemään niin työn kuin kotien arjenkin suhteen. On kuitenkin huomattava, että vaikka koronakäsi-

työjulkaisujen digitaalinen materiaalisuus voi ilmentää laajemmin myös käsitöiden harrastamisen kulttuurin muutoksia korona-aikana, sosiaalinen media pystyy tarjoamaan tarkasteluun vain yhdenlaisen ikkunan. Koronakäsitöiksi nimettyjen käsitöiden rinnalla on tehty myös paljon sellaista käsityötä, jonka materiaalisuutta ei jaeta digitaalisesti. Lisäksi käsityön digitaalinen materiaalisuus sisältää myös paljon myös sellaista korona-aikaista käsityötä, jota ei ole kiinnitetty tarkasteltuihin aihetunnisteisiin. Aihetunnisteet eivät siis pysty kattamaan korona-ajan käsitöiden harrastamisen kulttuuria tyhjentävästi, eivätkä kaikki käsityökulttuurin ilmiöt näy koronakäsitöissä: paljon jää kuvaamatta, paljon kuvia julkaisematta, paljon sosiaalisen median julkaisuja kiinnittämättä juuri tutkimuksessa tarkasteltuihin aihetunnisteisiin. Kuitenkin tutkituista koronakäsitöistä löytyy myös heijastuksia moniin korona-ajan käsityökulttuurin ilmiöihin, kuten islantilasneuleisiin ja kasvomaskien ompeluun. Tämän tutkimuksen tulokset myös tukevat aikaisempien tutkimusten havaintoja käsityön kokemuksellisesta roolista harrastajien hyvinvoinnin ja arjen hallinnan ylläpitäjänä pandemian aikana (mm. Baracsi 2022; Choi, Tessler ja Kao 2020; Martindale, Armstead ja McKinney 2021; Nartker 2022; Schnittka 2021). Vaikka kumpikaan tarkastelluista aihetunnisteista ei ole kovin laajalevikkinen, tarjoavat ne silti näkökulmia sekä aihetunnisteisiin liitettyyn materiaalisuuteen että niiden nopeaan digitaaliseen ajallistumiseen ja julkaisuvirtojen kehittymiseen.

Koronakäsitöinä kuvattiin paljon tekstiilitekniikoita ja erityisesti neulomista, joiden voi myös tulkita olleen merkittävässä roolissa pandemia-ajan käsityökulttuurissa. Koronakäsitöiden julkaisuvirtojen kehittymisessä on huomattavissa muutos alun ryöpsähdyksestä koronakäsityöilmiön laantumiseen, kun pandemia-ajan uuteen normaaliin vähitellen totuttiin, eikä käsityötä haluttu enää kiinnittää poikkeusajan elämään. Aihetunnisteiden käytön valossa koronakäsityöt ovat eläneet lyhyen aikaa, useimmiten vain käyttäjien yhteen julkaisuun sisältyen. Vaikka julkaisijoiden joukossa oli muutamia ”superjulkaisijoita”, koronakäsitöitä on tehty useimmiten kertaluonteisina projekteina. Tämä viestii kenties siitä, että koronakäsityöt ovat saattaneet olla harrastajilleen erityisiä projekteja, jotka ovat vaatineet tavanomaiseen käsityöharrastukseen verrattuna erilaisia resursseja tai ponnisteluita. Myös ajallinen sijoittuminen pandemian intensiivisiin vaiheisiin on saattanut leimata käsityön koronakäsityöksi. Tulokulma olisi myös eittämättä toisenlainen, mikäli tarkasteluun olisi valittu jokin tietty käsityötekniikka tai laajemmin koronan aikainen kodinpuuha. Tällöin näkökulma olisi joko tekniikkaperustaisen aihetunnisteen myötä kaventunut tai vastaavasti käsityön rooli laajemmassa aineistossa vähentynyt.

Keski-ikäisten naisten merkittävä rooli koronakäsityökuvien julkaisijoina ei ole yllättävää, sillä tämä ryhmä on perinteisesti ollut myös käsityön vahvaa harrastajakuntaa. Harrastajien ikää ja sukupuolta kiinnostavammiksi teemoiksi nousevat kuitenkin kysymykset käsityön käsitteen esittämisestä ja luennasta. Tekstiilitekniikoiden korostuminen kuvattuina koronakäsitöinä – jopa suoranainen rajautuminen tekstiilin aihealueelle – kertoo, millaisiin sosiaalisiin ja kulttuurisiin kategorioihin käsityötä kiinnitetään. Koronakäsitöiden digitaalisessa materiaalisuudessa käsityön käsitettä ei sovelleta sen laajassa määritelmässä, johon voitaisiin sisällyttää mikä tahansa käsityön materiaali tai käsin tehtävä työ (ks. Nykysuomen sanakirja 1992 [1967], 705). Täten koronakäsityön käsitteen voi nähdä myös heijastavan käsityön historiakulttuuriin sukupuolittunutta jatkumoa (ks. Marjanen 2014; Kokko 2007), ja edelleen myös tulkintoja käsityön käsitteestä sosiaalisena ja kulttuurisena kategoriana. Sosiaalisen median vaikuttamisen kentässä korona-ajan yhteiskunnallisen toimintakentän äkillisten

muutosten on nähty heijastuneen esimerkiksi postfeministiseen kodin kuvaukseen, ja antaneen samalla tilaa myös traditionaalisten sosiaalisten kategorioiden, kuten sukupuolittuneiden kodintöiden, korostamiseen (Leap, Stalp ja Kelly 2022; Palomeque Recio 2020).

Neulontaharrastusta pandemian aikana tutkinut Varonen (2021, 37) on huomannut koronapandemian roolittaneen uudestaan monen neulontaharrastajan suhdetta käsitöihin. Osalle harrastajista sosiaalinen media näyttää tarjonneen pandemian aikana tärkeää tukea harrastukselle. Harrastajaryhmissä on käyty aktiivisia harrastusta tukevia keskusteluja, ja moni harrastaja näyttää myös löytäneen ryhmistä tukea taitojen oppimiseen, kuten neulontaharrastuksen aloittamiseen tai käsityötaitojen muistiin palauttamiseen. Varonen myös korostaa monen käsityöharrastajan raportoineen innostuksensa ja kiinnostuksensa käsityön harrastamiseen lisääntyneen koronapandemian aikana. (Varonen 2021, 37–42.) Myös koronakäsityöjulkaisuissa heijastuu into käsityöharrastuksen monipuoliseen materiaaliseen toteuttamiseen. Monipuolinen käsityöharrastaminen toistui myös kuvia julkaisseiden harrastajien haastatteluissa, joiden kautta vankistui kuva käsitöiden merkityksellisyydestä korona-arkea kannattelevina aktiviteetteina. Korona-aikana käsityöt tarjosivat harrastajille ilon ja rauhoittumisen hetkiä sekä pysyvyyttä ja pystyvyyden kokemuksia epävarmuuden keskelle. Koronakäsitöiden tekeminen liittyy osaltaan myös omavaraisuutta, itse tekemisen taitoja ja survivalismia korostavaan liikehdintään, joka on kasvattanut suosiotaan pandemian aikana (Heinonen 2020, 27; Pantzar 2020, 95).

Kaikesta huolimatta käsityö näyttää lukeutuvan monilta osin koronan voittajiin ja harrastuksena sen tulevaisuus näyttää valoisalta. Kuitenkin myös käsityökulttuurien murroksissa ja kehittymisessä on nähtävissä erilaisia kehityssuuntia. Verkostoituvan, jakamiseen ja yhteisöllisyyteen perustuvan sosiaalisen median toimintalogiikan voi todeta silti soveltuvan erinomaisesti alustaksi ohjeita, innostusta ja vertaisiaan etsivälle käsitöiden harrastajakunnalle. Koska käsityöyhteisöjä on eri sosiaalisen median alustoilla lukuisia, tutkimusta olisi tarpeellista suunnata laajemminkin käsityöhön liittyvän digitaalisen kulttuurin tutkimiseen niin sisältöjen kuin viestinnän tapojenkin näkökulmista.

Viitteet

1 Koronaepidemian ensimmäinen vaihe Suomessa vuonna 2020. Onnettomuustutkintakeskus P 2020-01. Tutkintaselostus 6/2021. Luettu 2.12.2022. https://www.turvallisuustutkinta.fi/material/collections/20210630071110/7RRUvNDBZ/P2020-01_Korona.pdf.

2 Ainasoja, Pauliina. 2020. Näitä suomalaiset ovat korona-aikana harrastaneet: kuntoilua, käsitöitä ja pelejä – Marttaliitto kertoo, minkälaisia neulomuksia syntyy eniten. *Mtv Uutiset*, 4.12.2020. Luettu 27.5.2021. https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/naita-suomalaiset-ovat-korona-aikana-harrastaneet-kuntoilua-kasitoita-ja-peleja-marttaliitto-kertoo-minkalaisia-neulomuksia-syntyy-eniten/8002148#gs.1uzgm7.

Brignall, Miles. 2020. Hobbycraft reports 200% boom in online sales since start of pandemic. The Guardian, 3.8.2020. Luettu 16.5.2021. https://www.theguardian.com/business/2020/aug/03/hobbycraft-reports-boom-in-online-sales-since-start-of-pandemic-crafts-coronavirus.

STT. 2021. Korona-ajan neulomisbuumi ei laannu – harrastajissa on entistä enemmän nuoria aikuisia. Karjalainen, 13.3.2021. Luettu 27.5.2021. https://www.karjalainen.fi/uutiset/uutis-alueet/kotimaa/item/275921.

3 Taito. 2021. Tuore tutkimustulos kertoo käsityöharrastuksen suursuosiosta: lähes puolet suomalaisista harrastaa käsitöitä, nikkarointia tai rakentelua säännöllisesti (1.12.2021). Taitoliitto / Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry. Luettu 10.1.2022. https://www.taito.fi/kasityoohjeet-ja-jutut/artikkelit/kasityon_harrastaminen_suomessa_tutkimus2021/.

4 Artefaktien materiaalisuus voi olla olemukseltaan primaarista, aineellista (kuten pöydät, tuolit, värikynät tai villasukat), sekundaarista, jolloin artefaktit käsitetään representaatioina primaariartefakteista (kuten reseptit, kartat tai villasukkien työohjeet) tai artefaktit voidaan ymmärtää tertiaarisina, jolloin ne voivat toimia itsenäisesti ja vaikuttaa ymmärrykseemme maailmasta (kuten teoriat, myytit tai taide; ks. Wartofsky 1979, 202, 206; Diaz-Kommonen 2004, 2).

5 Niiranen, Pekka. Kaikenlainen käsillä tekeminen kiinnostaa: korona on lisännyt käsityötarvikkeiden ja moottorisahojen kysyntää. Yle 4.5.2020. Luettu 12.10.2022. https://yle.fi/uutiset/3-11332742.

6 Riste, Ville. 2021. Bernien lapaset, pyllytin, islantilaisvillapaidat – neuloosin oireet paisuttivat suomalaisvalmistajan lankamyyntiä. *Taloussanomat* 21.3.2022. Luettu 16.12.2022. https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000007869900.html.

7 Kontu, Marjaana. 2020. Inspis kutsuu lahtelaisia maskitalkoisiin. *Uusi Lahti* 23.4.2020. Luettu 8.6.2021. https://www.uusilahti.fi/paikalliset/1587269.

8 Taito. 2020. KoroNalle-tempaus. Luettu 14.2.2022. https://www.taito.fi/toimintamme/kampanjat-ja-tapahtumat/koronalle-tempaus-2020/.

9 Vuonna 2010 perustettu sosiaalisen median kuvapalvelu Instagram (ks. Leaver, Highfield ja Abidin 2020) on yksi nykyisistä sosiaalisen median alustoista, joissa käsityön digitaalista materiaalisuutta tuotetaan ja välitetään.

10 Punomo. Käsityö verkossa ry. Luettu 21.2.2022. https://punomo.fi/.

11 Ulla. Neuleita netissä. Luettu 21.2.2022. http://www.ullaneule.net/ullakko/arkisto.html.

12 Etsy. Luettu 22.2.2022. https://www.etsy.com/.

13 Ravelry. Luettu 22.2.2022. https://www.ravelry.com/about.

14 Taito. 2018. *Käsitöiden harrastaminen Suomessa* 2018 (7.11.2018). Taitoliitto / Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry. Luettu 16.8.2021. https://www.taito.fi/wpcontent/uploads/sites/5/2018/11/K%C3%A4sit%C3%B6iden-harrastaminenSuomessa-kyselyyhteenveto_taitofi.pdf.

15 Taito. 2021.

16 Tarkasteluun on valittu kaksi aihetunnistetta, sillä suomenkielisessä termistössä käsitteitä käsityö ja käsityöt voidaan käyttää rinnakkain tarkoittamaan samaa ilmiötä ja työstämisen prosessia. Tarkastelujakson (16.3.2020–31.12.2021) lopussa kokonaisjulkaisumäärä aihetunnisteille on Instagramin datan mukaan #koronakäsityö 263 julkaisua ja #koronakäsityöt 246 julkaisua. Osa aihetunnisteeseen kiinnitetyistä julkaisuista on julkaistu yksityisillä tileillä, eivätkä ne näy julkisten tilien kuvavirtaa tarkasteltaessa.

17 Marttinen, Vesa. 2021. Pyöröpuikot viedään nyt käsistä ja islantilaispaidat räiskyvät somessa – laulaja Harry Stylesin laukaisema neulontabuumi lähti koronan myötä täysin lapasesta. YLE 23.1.2021. Luettu 1.6.2021. https://yle.fi/uutiset/3-11745879.

Niiranen, Pekka. 2020.

Wood, Zoe. 2020. A good yarn: UK coronavirus lockdown spawns arts and craft renaissance. The Guardian, 4.5.2020. Luettu 27.5.2021. https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2020/may/04/a-good-yarn-uk-coronavirus-lockdown-spawns-arts-and-craft-renaissance.

18 esim. Novita. 2020. ”Muistoja menneestä” peitto KAL. Luettu 1.6.2021. https://www.novitaknits.com/fi/muistoja-menneesta-peitto-kal.

19 Martat. Kasvomaskien ompelu- ja käyttöohje. Julkaistu 20.8.2020 ja 26.8.2020. Luettu 9.6.2022. https://www.martat.fi/marttakoulu/kasityoohjeet/vaatteet-ja-asusteet/kasvomaskin-ompelu-ja-kayttoohje/.

20 Naisten valmiusliitto. Kasvomaskin ompelu- ja käyttöohje. Luettu 9.6.2022. https://naistenvalmiusliitto.fi/kankaiset-kasvomaskit/sissi/.

21 Tekstiiliopettajaliitto TOL ry. Kasvomaskin ompeluohjeet. Luettu 9.6.2022. https://www.tekstiiliopettajaliitto.fi/kankaiset-kasvomaskit/kasvomaskin-ompeluohjeet/.

22 Keponen, Johanna, ohje Minttu Kinnunen. Kankainen kasvomaski on helppo ommella itse – tee itse kasvosuoja näillä ohjeilla. *Kotiliesi* 8.4.2020. Luettu 9.6.2022. https://kotiliesi.fi/kasityo/askartelu-ja-diy/kasvomaski-on-helppo-ommella-itse-tee-itse-kasvosuoja-nailla-ohjeilla/.

23 Taito 2021.

24 Käsityö kukoistaa. Suomen Käsityön museo. Luettu 21.2.2022. https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/assets/Kasityot-kukoistaa_2021-25012021.pdf.

Kirjallisuus

Aiello, Giorgia & Katy Parry. 2020. Visual Communication. Understanding Images in Media Culture. London: Sage Publications.

Black, Shannon. 2018. "'Making Craft Visible'? The Complicated Relationship Between Photography, Instagram, and Domestic Fibre-Craft." *Journal of Canadian Art History/Annales d'histoire de l'art Canadien* 39 (2/1): 160–177. https://www.jstor.org/stable/26911886.

Baracsi, Zita. 2022. "Coronavirus kindness' phenomenon: Trends of social flow of creativity during the first 27 days of social distancing in the COVID-19 pandemic in the United Kingdom." *Journal of Arts & Communities* 13 (1): 65–83. https://doi.org/10.1386/jaac_00039_1.

Bratteteig, Tone. 2010. "A matter of digital materiality." Teoksessa Exploring Digital Design, toimittaneet Ina Wagner, Tone Bratteteig ja Dagny Stuedahl, 147–169. London: Springer.

Burt, Emily L. ja Jacqueline Atkinson. 2011. "The relationship between quilting and wellbeing." *Journal of Public Health* 34 (1): 54–59. 10.1093/pubmed/fdr041.

Chalfen, Richard. 1987. *Snapshot versions of life*. Bowling Green State University Popular Press. Bowling Green, Ohio.

Choi, Meera, Hannah Tessler ja Grace Kao. 2020. "Arts and crafts as an educational strategy and coping mechanism for Republic of Korea and United States parents during the COVID-19 pandemic." *International Review of Education* 66 (5): 715–735. https://doi.org/10.1007/s11159-020-09865-8.

Diaz-Kommonen, Lily. 2004. "Expressive artifacts and artifacts of expression". Working Papers in Art and Design, 3. Aalto University. Luettu 16.12.2022. https://www.herts.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0016/12355/WPIAAD_vol3_kommonen.pdf.

Fatanti, Megasari Noer ja I Wayan Suyadnya. 2015. "Beyond user gaze: How Instagram creates tourism destination brand?." *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 211: 1089–1095. 10.1016/j.sbspro.2015.11.145.

Geurin-Eagleman, Andrea N. ja Lauren M. Burch. 2016. "Communicating via photographs: A gendered analysis of Olympic athletes' visual self-presentation on Instagram." *Sport management review* 19 (2): 133–145. 10.1016/j.smr.2015.03.002.

Ghosh, Angshuman, Sanjeev Varshney ja Pingali Venugopal. 2014. "Social media WOM: Definition, consequences and inter-relationships." *Management and Labour Studies* 39 (3): 293–308. https://doi.org/10.1177/0258042X15577899.

Goffman, Erving. 1959. *The Presentation of Self in Everyday Life.* New York: Doubleday.

Golsteijn, Connie, Hoven, Elise, Frohlich, David ja Sellen, Abigail. 2014. "Hybrid crafting: Towards an integrated practice of crafting with physical and digital components." *Personal and Ubiquitous Computing* 18 (3): 593–611.

Hahn, Kim H. Y. ja Bhaduri, Gargi. 2021. "Mask up: Exploring cross-cultural influences on mask-making behavior during the COVID-19 pandemic." *Clothing and Textiles Research Journal* 39 (4): 297–313. https://doi.org/10.1177/0887302X211012747.

Heinonen, Sirkka. 2009. Sosiaalinen media. Avauksia nettiyhteisöjen maailmaan ja vuorovaikutuksen uusiin muotoihin. *TUTU-ejulkaisuja*, 1/2009. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu. Luettu 16.12.2022. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019052216557.

Heinonen, Sirkka. 2020. "Pandemia testaa suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuusresilienssiä - kurkistuksia koronapandemian lyhyen ja pitkän aikavälin hyviin ja huonoihin seurauksiin." Teoksessa *Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Helsinki: Eduskunta, 21–30. Helsinki: Eduskunta. Luettu 16.12.2022. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf.

Heiskanen, Eva. 2020. "Minkälaisia vaikutuksia koronapandemialla voi olla kestävään kulutukseen?" Teoksessa *Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Helsinki: Eduskunta, 100–108. Helsinki: Eduskunta. Luettu 16.12.2022. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf.

Hietajärvi, Lauri ja Matikainen Janne. 2021. "Sosiaalinen media on vuorovaikutusta tukeva ympäristö". Teoksessa *Ilmiökartta: digitalisen median vaikutukset lapsiin, nuoriin ja ikäihmisiin*, toimittanut Tiedeneuvonnan kehittämishanke Sofi, 42–46. Luettu 16.12.2022..https://acadsci.fi/sofi/wp-content/uploads/Some_on_vuorovaikutusta_tukeva_ymparisto_Ilmiokartta_Sofi_2021_Hietajarvi_Matikainen.pdf.

Hiltunen, Elina. 2020. "Elämä koronan jälkeen." Teoksessa *Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Helsinki: Eduskunta, 31–42. Helsinki: Eduskunta. Luettu 16.12.2022. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf

Hirsjärvi, Sirkka ja Helena Hurme. 2001. *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö.* Helsinki: Gaudeamus.

Hopf, Christel. 2004. ”Qualitative interviews. An overview.” Teoksessa *A companion to qualitative research*, toimittaneet Uwe Flick, Ernst von Kardoff ja Ines Steinke, 203–209. London: Sage.

Hustvedt, Gwendolyn ja Liang, Yuli. 2022. ”The decision to sew: making face masks during the COVID-19 pandemic.” *International Journal of Fashion Design, Technology and Education*, 1–10. https://doi.org/10.1080/17543266.2022.2043944.

Jalonen, Harri ja Jussi Kokkola. 2020. ”Koronapandemian puhujapositiot sosiaalisen median lapsi- ja perheaiheisissa keskusteluissa.” *Media & viestintä* 43 (4): 303–325. https://doi.org/10.23983/mv.100618.

Kajander, Anna. 2020. *Kirja ja lukija digitalisoituvassa arjessa*. Helsinki: Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta. Luettu 16.12.2022. http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5839-0.

Kedzior, Richard. 2014. *How digital worlds become material: An ethnographic and netnographic investigation in second life*. Helsinki: Hanken School of Economics. Luettu 16.12.2022. http://hdl.handle.net/10138/135859.

Knorr Cetina, Karin. 2001. ”Objectual practice.” Teoksessa *The practice turn in contemporary theory*, toimittaneet Theodore R. Schatzki, Karin Knorr Cetina ja Eike von Savigny, 175–188. London: Routledge.

Kokko, Sirpa. 2007. *Käsityöt tyttöjen kasvatuksessa naisiksi*. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja 118. Joensuu: Joensuun yliopisto. Luettu 16.12.2022. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/8461/urn_isbn_952-458-896-X.pdf.

Kouhia, Anna. 2020. ”Online matters: Future visions of digital making and materiality in hobby crafting.” *Craft Research* 11 (2): 261–273. https://doi.org/10.1386/crre_00028_1

Kouhia, Anna, Kangas, Kaiju ja Kokko, Sirpa. 2021. ”The Effects of Remote Pandemic Education on Craft Pedagogy: Opportunities, Challenges, and Interaction.” *CEPS Journal (Special Issue: Education in the COVID-19 Era)* 11 (Special Issue): 1–25. https://www.cepsj.si/index.php/cepsj/article/view/1126

Laaksonen, Salla-Maaria, Haapoja, Jesse ja Olsson, Thomas, 2021. ”Johdanto: Yhteiskuntatieteiden ja informaatioteknologian rajapinnoilla.” *Informaatiotutkimus* 40 (3): 1–13. https://doi.org/10.23978/inf.112005.

Leap, Braden, Marybeth C. Stalp ja Kimberly Kelly. 2022. ”Reorganizations of Gendered Labor During the COVID-19 Pandemic: A Review and Suggestions for Further Research.” *Sociological Inquiry* [online before print], julkaistu 9.4.2020. Luettu 16.12.2022. https://doi.org/10.1111/soin.12488 .

Leaver, Tama, Tim Highfield ja Crystal Abidin. 2020. *Instagram: Visual social media cultures*. Cambridge: Polity Press.

Lee, Eunji, Jung-Ah Lee, Jang Ho Moon ja Yongjun Sung, 2015. ”Pictures Speak Louder than Words: Motivations for Using Instagram.” *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 18 (9): 552–556. 10.1089/cyber.2015.0157.

Leonardi, Paul M. 2010. ”Digital materiality? How artifacts without matter, matter.” *First Monday* 15 (6–7). Luettu 16.12.2022. https://doi.org/10.5210/fm.v15i6.3036.

Lietsala, Katri ja Esa Sirkkunen. 2008. *Social media. Introduction to the tools and processes of participatory economy*. Tampere: Tampereen yliopisto. Luettu 16.12.2022. http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7320-3.

Manovich, Lev. 2017. *Instagram and contemporary image.* Nova Iorque: CUNY.

Mardon, Rebecca ja Belk, Russell. 2018. ”Materializing digital collecting: An extended view of digital materiality.” Marketing Theory 18 (4): 543–570.

Marjanen, Päivi. 2014. ”Koulukäsityö naiseksi kasvattamassa”. *Kasvatus & Aika* 8 (1): .55–69.

Martindale, Addie K, Armstead, Charity ja McKinney, Ellen. 2021. ”‘I’m not a doctor, but I can sew a mask’: The face mask home sewing movement as a means of control during the COVID-19 pandemic of 2020.” *Craft Research* 12 (2): 205–222. https://doi.org/10.1386/crre_00050_1.

Matikainen, Janne. 2008. ”Sosiaalinen media–millaista sosiaalisuutta?.” *Media & viestintä* 31 (4): 24–41. https://doi.org/10.23983/mv.63013.

Mayne, Alison. 2020. ”Make/share: Textile making alone together in private and social media spaces.” *Journal of Arts & Communities* 10 (1-2): 95–108. https://doi.org/10.1386/jaac_00008_1.

Minahan, Stella ja Wolfram Cox, Julie. 2007. ”Stitch’nBitch cyberfeminism, a third place and the new materiality.” *Journal of Material Culture* 12 (1): 5–21. https://doi.org/10.1177/1359183507074559.

Nartker, Kate. 2022. ”Crafting in COVID: Engagement With Textile Arts and Crafts Among Senior Living Residents Throughout the COVID-19 Pandemic.” *Gerontology and Geriatric Medicine* 8: 1–8. 10.1177/23337214221079164.

Neuvonen, Marjo, Tuija Lankia, Katja Kangas, Johanna Koivula, Markku Nieminen, Anne-Mari Sepponen, Ron Store ja Liisa Tyrväinen. 2022. *Luonnon virkistyskäyttö 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 41/2022*. Luettu 16.12.2022. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-429-6.

Nykysuomen sanakirja 1992[1967]. Osa 2. Kolmastoista painos, toimittanut Matti Sadeniemi. Juva: WSOY.

Orton-Johnson, Kate. 2014. ”Knit, purl and upload: new technologies, digital mediations and the experience of leisure.” *Leisure Studies* 33 (3): 305–321. https://doi.org/10.1080/02614367.2012.723730.

Palomeque Recio, Rocio. 2020. ”Postfeminist performance of domesticity and motherhood during the COVID-19 global lockdown: the case of Chiara Ferragni.” *Feminist Media Studies*, 1–22. https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1830147.

Pantzar, Mika. 2020. ”Miten korona muuttaa kuluttajan arkea?” Teoksessa *Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Helsinki: Eduskunta, 91–99. Helsinki: Eduskunta. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf

Piilikangas, Assi ja Lindfors, Eila. 2021. ”Stay Online: Student Teachers’ Views on Online Experiential Learning in Emergency Remote Teaching (ERT).” *Techne serien-Forskning i slöjdpedagogik och slöjdvetenskap*, 28 (2): 294–302. https://journals.oslomet.no/index.php/techneA/article/view/4355

Pink, Sarah, Elisenda Ardèvol ja Dèbora Lanzeni. 2016. *Digital materiality. Digital materialities: Design and anthropology.* New York: Routledge.

Porko-Hudd, Mia ja Hartvik, Juha. 2021. ”Coronaslöjd”: Lärares omställning till ofrivillig distansundervisning.” *Techne serien-Forskning i slöjdpedagogik och slöjdvetenskap* 28 (4): 1–20. https://doi.org/10.7577/TechneA.4722.

Poutanen, Petro ja Laaksonen, Salla-Maaria. 2021. ”Strateginen taistelu faktoista.” Teoksessa *Hallitsematon viestintä*, toimittaneet Aki-Mauri Huhtinen ja Elina Melgin, 80–95. Helsinki: ProCom – Viestinnän ammattilaiset ry. http://doi.org/10.31885/9789526857664.

Pöllänen, Sinikka. 2015. ”Elements of crafts that enhance well-being: Textile craft makers’ descriptions of their leisure activity.” *Journal of Leisure Research* 47 (1): 58–78. https://doi.org/10.1080/00222216.2015.11950351.

Rauhala, Anna. 2019. *Neulonnan taito.* Kansatieteellinen Arkisto 59. Suomen Muinaismuistoyhdistys, Helsinki. Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta
Historian ja kulttuuriperinnön tohtoriohjelma, väitöskirja. Luettu 16.12.2022. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-6655-15-4.

Riley, Jill, Betsan Corkhill, B ja Clare Morris. 2013. ”The benefits of knitting for personal and social wellbeing in adulthood: Findings from an international survey.” *The British Journal of Occupational Therapy* 76 (2): 50–57. https://doi.org/10.4276/030802213X13603244419077.

Robards, Brady ja Sian Lincoln. 2019. ”Social media scroll back method.” Teoksessa *SAGE Research Methods Foundations.* SAGE Publications, toimittaneet Paul Atkinson, Sara Delamont, Alexandru Cernat, Joseph W. Sakshaug ja Richard A. Williams. Luettu 16.12.2022. https://dx.doi.org/10.4135/9781526421036851495.

Rose, Gillian. 2001. *Visual Methodologies: An Introduction to Researching with Visual Materials.* London: Sage Publications.

Rossol, Evelyn ja K. Kendra Lapolla 2020. “Hashtag Vogue: A content analysis of the differences between regional Vogue Instagram accounts.” *Fashion, Style & Popular Culture* 7 (2-3): 259–279. https://doi.org/10.1386/fspc_00018_1.

Schnittka, Christine Guy. 2021. “Older adults’ philanthropic crafting of face masks during COVID-19.” *Craft Research* 12(2): 223–245. https://doi.org/10.1386/crre_00051_1.

Stebbins, Robert. 2001. ”Serious leisure”. *Society* 38 (4): 53–57.

Uski, Suvi ja Airi Lampinen. 2016. ”Social norms and self-presentation on social network sites: Profile work in action.” *New media & society* 18 (3): 447–464. https://doi.org/10.1177/14614448145431

van Leeuwen, Theo ja Carey Jewitt. 2000. *The Handbook of Visual Analysis.* London: Sage Publications.

Varonen, Maria. 2021. *Käsityöt, hyvinvointi ja sosiaalinen media: Kokemuksia neulonnan merkityksistä hyvinvoinnille.* Helsinki: Helsingin yliopisto, Kasvatustieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. Luettu 16.12.2022. http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202107013334.

Vartiainen, Leena. 2010. *Yhteisöllinen käsityö. Verkostoja, taitoja ja yhteisiä elämyksiä.* Publications of the University of Eastern Finland. Dissertation in Education, Humanities, and Theology 4. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto. Luettu 16.12.2022. https://erepo.uef.fi/handle/123456789/9677?locale-attribute=fi.

Vilhunen, Katja. 2018. *Neuleblogi osana käsitöitä. Neulebloggaajien kokemuksia blogin ja käsitöiden yhdistämisestä.* Publications of the University of Eastern Finland Dissertations in Education, Humanities, and Theology No 127. Itä-Suomen yliopisto. Luettu 16.12.2022. https://erepo.uef.fi/handle/123456789/20170.

Vilhunen, Katja, Sinikka Pöllänen ja Harri Pitkäniemi. 2021. “Reasons for knitting blogging and its importance for crafting.” *Techne Serien - Forskning I slöjdpedagogik Och slöjdvetenskap* 28 (3): 48–62. https://doi.org/10.7577/TechneA.4185

Wartofsky, Marx W. 1979. ”Perception, Representation, and the Forms of Action: Towards an Historical Epistemology.” Teoksessa *Models: Representation in Scientific Understanding,* toimittaneet Robert S. Cohen ja Marx W. Wartofsky, 188–210. Dordrecht, Holland: D. Reidel Publishing Co.

Williams, Shirley ja E. J. Highwood. 2018. A Comparison of Social Learning Systems: Crochet Alongs and MOOCs. *European Journal of Open, Distance and E-learning* 21 (2): 14–26. https://doi.org/10.2478/eurodl-2018-0004.

Zappavigna, Michele. 2016. ”Social media photography: construing subjectivity in Instagram images.” *Visual Communication* 15 (3): 271–292. https://doi.org/10.1177/1470357216643220.

Östman, Sari. 2015. *”Millasen päivityksen tästä sais?” Elämäjulkaisijuuden kulttuurinen omaksuminen*. Nykykulttuurin tutkimuksen julkaisuja 119. Jyväskylä: Nykykulttuuri.